

1.
PHILOSOPHIA PURA,

QVA NON SO-
LVM VERA MATERIA,
VERVSQVE PROCESSVS LA-
PIDIS PHILOSOPHICI MVLTÒ
apertiùs, quàm hactenùs ab ullo Philosophorum,
proponitur; sed etiam viva totius Mysterij REVE-
LATIO filijs sapientiæ offertur: quod typis
nunquam visum, quamdiu stetit
Mundus.

ACCESSIT SVB CALCEM JVDICIVM
de Fratribus Rosæ Crucis.

HÆC OMNIA HAC SECVNDÆ EDI-
tione diligentissimè recognita, ac plurimis in locis
novis Responsionibus locupletata,
ab autore ipso

MICHAELE POTIER, CIVE DORT-
montano, in VVestphalia.

INVIDET NEMINI CHARITAS.

FRANCOFVRTI,
Typis PAVLI JACOBI, Impensis LUCÆ JENNIS.

Anno M. DC. XIX.

CHREIA

Paulus ad Corinth. i. cap. 13.

*Et si habuero prophetiam, & noverim My-
steria omnia, & omnem scientiam, & si habue-
ro omnem fidem, ita, ut montes transferam,
charitatem autem non habuero, NIHIL SUM.*

EPISTOLA DEDICATORIA.

AD VENERAN-
DAM, ATQUE A DEO IL-

LUMINATAM FRATERNI-
tatem Rosæ Crucis.

VENERANDI, at-
que à Deo illumi-
nati viri, fratres
charissimi, ante
aliquot abhinc
menses contigit
mihi videre libellum quendam ad
me ab amico transmissum, Fa-
mam videlicet & Confessionem
vestram, ut eò perlecto judicium
A 2 meum

meum de eodem ei explicarem: Amico morem gerens vidi inter legendum mihi ejusmodi sapientiæ thesauros offerri, quos potius admirari, quam æstimare fas est. Oblatio animum meum maiori lætitiâ perfudit, quàm calamus exprimere valet. Ego quidem hætenus mihi persuasi, callentē *χευσοποιῶν* conscendisse ad supremum apicem philosophiæ, verum jam fateari cogor, illius oculos tanquam nyctocoracis ad divinissimum vestræ sapientiæ jubar planè caligare. Lapidem philosophicum solem scientiarum fuisse putavi, asteriscum vix esse jam demùm agnosco. Nunc tandem, inquam, deprehendo, lapidem philosophicum ad comparationem vestræ
 sapien-

sapientiæ non esse nisi parergon: quia sapientia, ut inquit Salomon, aurô melior est, & prudentia preciosior argentô.

V O B I S itaque, quùm tanta mysteria, tantumq; lumen rerum occultarum Dei beneficiô contigerint, meritò gratiæ Domino Deo nostro reddendæ, vobisque non solùm, sed & mihi peramicæ oblationis nomine congratulandum: Magnum enim est, & plusquàm magnum, quòd tantam mysteriorum raritatem tantâ pietate, tantâque animorum benevolentia & concordia mihi communicare paratis. QUARE, quò oblatum majus, eò strictiùs me vobis obligatum existimate. Arctissimô quin etiam & amicitiaæ fœdere

6 EPISTOLA DEDICATORIA

dere vos, fratres, mihi devinctos
 teneri spero, si RESPONSIO-
 NES hanc (alioquin ad amicum
 exaratas) vna cum iudicio meo de
 Fama vestra & Confessione typis
 mandarem, atque vobis, nescio
 quô fatô, dedicarem: dedicarem
 inquam, non quidem, ut ex me
 quicquam disceretur, qui alias o-
 mni sapientiâ, totâq; arcanorum
 MONARCHIA condecorati es-
 stis, sed ut saltem exinde acerrimi
 rerum æstimatores videretur, me
 aliis philosophis in huius artis sci-
 entia parem esse, illorumque no-
 titiam appetere, interim verò
 ἂν τὸ μὴ χρήματα ἀναγκαῖα περισθῆναι καλύεσθαι,
 quò minùs in desideratum por-
 tum appellere liceat.

Quùm ergò certò mihi con-
 stet,

stet, vos regium illud diadema, ad quod tot homines immensis sumptibus atque laboribus aspirarunt, impetrasse, illudque in vestro gazophylacio certissimè habere, nec etiam apparentius exemplum fraternæ charitatis esse possit, quàm salutem proximi procurare, studia atque honesta ejus desideria promovere, eumque in omnibus juvare; imò vestra etiam Fama & Confessio ea omnia omnibus sincerè affectis ingenuè polliceantur, indubiàm mente ratum habeo, me à vestræ benevolentiae fruitione non exclusum iri, aut fore alienum.

Hâc itaque fiduciâ firmâ fretus, ad vos, ô fratres, me totum cōverto, vestram benevolentiam ultrò

promissam implorans , simulq;
omnianimi devotione vos orans
(si me tam sacris mysteriis di-
gnum satis censeatis) ut me in ve-
strum collegium adoptare digne-
mini: non solum ad præstandum
perpetuæ fidelitatis ac taciturni-
tatis juramentum, verum etiam
ad parendum & obediendum in-
star filij **P R Æ C E P T I S V E S T R I S**
P I I S, promptus sum atque para-
tus. Sitim hanc meam, ô fratres, fa-
cilè explere potestis, nempe si ce-
leri gradu quempiam è vestro pi-
issimo collegio huc ad me depu-
taveritis, vestroque fratri opem
tuleritis.

Quòd scribitis mortalium ne-
minem arcana vestra facilè è ma-
nibus vestris habiturum, in hoc
senti-

sentitis optimè, & faxit Deus re-
ctè perpetuò judicare possitis, cui
secreta vestra commiseritis: Mun-
dus enim fallax est, & hypocrisi
plenus, & sæpè serpens prorepit u-
bi minimè creditur. Multi aliud in
pectore gerunt, aliud in ore. Fi-
dendum itaque, sed cui, viden-
dum, juxta illud:

*Ut nulli nocuisse velis, imitare columbam,
Serpentem, ut possit nemo nocere tibi.*

Εγὼ δὲ ἔχω τὸν Θεὸν καὶ διόγνωσιν τὸν μέγιστα, καὶ τὴν
σωείδῃσιν, quòd de me vobis polliceri
poteritis omnem fidem & sinceri-
tatem, nec renuam Conditiones,
quas mihi obtuleritis P I A S: saltē
quòd me profiteri non valeā, qua-
lem fortasse requiritis: Peccator
indignus sum, quem pro vestra
sapientia non rejicietis: quippe

NEMO in hoc mundo perfectus dici meretur: Quis, inquit Salomon, potest dicere : mundum est cor meum, purus sum à peccato ? Ad virtutis tamen gradum ab ineunte ætate anhelavi, & adhuc etiam atque etiam anhele, & pietati studio quantum pro viribus à Deo mihi concessis possum: nam si Arcanum nostrum solificum in virtute activa est auctivum, quum tamen habeat nec sensum vitalem, nec rationalem, cur non ego, quum sim ad imaginem & similitudinem Dei creatus, & ortus ad Deum noscendum, contemplan- dum & mirandū, in melius refurgere, rectificari, elevariq; cupiam? Atque hoc præcipuum caput est, & subjectum meum, ut sapientiæ
vestræ

vestræ sacræ sanioris speculativæ
incitamento tradere me cupiam.

ὁ μὲν γὰρ μὴ ἔχων εὐσεβίαν, ἀκαταβίωτος αὐτὸς τῶν παιδίων,
q̄ vobiscū liberè cōferre, & certi a-
liquid cōcludere de ijs possum, quæ
ad virtutis augmentum, præcipue
verò ad honorem Dei, pertinent.

Animus quidem non erat vo-
bis ampliùs importunus esse, at
quia nullum à vobis recepi respō-
sum, dubitavi, nū liber ad manus
vestras esset perlatus? Quāobrem
philosophicum hoc meū opuscu-
lum sub incudē revocare volui, &
victus constantiā erga vos, illud,
novis responfionib. in hoc philo-
sophiæ regno facilè primas obti-
nentibus auctum, iterum sub no-
mine & tutela vestra ante ocu-
los totius mundi mittere, sperans

VOS

vos illud gratô ac fraternô vultu
suspecturos.

Suaferunt equidem multi Tra-
ctatus divulgati, ut vestrum colle-
gium non appeterem, nec ullas
pro vobis suscipere defensiones:
quia verò adversantium monitio-
nes saltem internam invidentiam
redolere video, rationes autem
eorum validas, veras & constan-
tes, non invenio, non me ulla Zoi-
lorum invidia terrebit, quò mi-
nùs veritatem scribere ausim: nec
calumnię, quę vobis obiectantur,
tantum mihi metum incutient, ut
vos amare desinam, neque me et-
iam avocabit, quod vel cosmopo-
litas agitis, vel in eremo, aut alio
quodam abstracto loco habitatis,
hoc n. de subiecto nihil derogat;

Omnia

*Omnis terra, p̃ys, patria est: quia Christus
Ihesus,*

Conseruat præsens, semper ubiq; suos.

Plura dicenda forent, sed quia huc nihil pertinent, saltem hunc Tractatum vobis eò animò ac fine, quò ante biennium consecro & dedico, atque ob id etiam nil amplius addam, neq; diminuam, quàm vt in priori petitione subsistam.

ADESTE igitur, qui ADESSE promisistis: sic namque maximam à Deo inibitis gratiam, qui vobis hoc talentum non ad inhumanum, sed ad æterni sui nominis gloriam, amicis communicandum concredidit. Honestis promissis Deus & homines favent: Honestiùs autem nihil, quàm fra-
tri

tri suo opem ferre. Deus novit, quod opibus affluere minimè affectem: huic enim studio non inhæsi, ut multas mihi inde opes ac divitias compararem & superberem: Absit. Ille insipientum est finis: scopus meus est contemplari mirabilia Dei, atque Creatorem meum exinde tantò ardentius còlere, ei gratias agere, proximoque meo egeno prodesse.

FESTINATE igitur venire in nomine Patris, qui fecit cœlum & terram. VENITE cum festinatione in nomine Filij, Redemptoris nostri JHESU CHRISTI. VENITE sine mora in nomine *Spiritus Sancti*. Sinite me sentire scintillam amoris, quæ undique in vestra Fama & Confessione uberrimè emicat, Da-

te, ô viri fratres, promissis vestris
vigorem. Quod, ut spero vos fa-
cturos, ita rogandi finem faciam,
ne videar vestræ benevolentię dif-
fidere Non quidem habeo, quod
retribuam, nisi precationem me-
am pro vobis indefessam, ac præ-
terea candidum pectus, in cuius
erga vos ut veri ita sinceri symbo-
lum, perpetui amoris declaratio-
nem, & venerationis testificatio-
nem hoc quaecumq; scriptum vobis
dedico, libo, voveo. Mihi forsan
succensebunt multi, q̃ hoc Arcanum
lapidis philosophici tam apertè scri-
pserim, nū verò id iustè fiat, *Deum*
appello arbitrum qui me jubet pro-
ximū diligere sicut meipsū. Scripsi
quidē dilucidius, quā unquam ab
ullo philosopho hactenus factum
esse

esse sciam, sed me ad id impulit christiana dilectio, atque in^{ulti-}ma hac mundi periodo benè de filiis artis merendi cupido. Interim verò non timeo, (ut alij philosophi timuerunt) ut quis hanc artem tam facile concipere possit: propter abditas enim nostras inter operandum subtilitates magnum est arcanum, & arcanum certè manebit omnibus illis, quibus DEUS EX DIVINA SUA PRÆSCIENTIA hoc scire recusat: Nam ille solus, qui hominum corda & animos novit MEDULLITUS, hanc artem, cui vult, largitur & subtrahit.

Quod huius philosophiæ irri-
fores attinet, institutum hoc me-
um, ut volent, æstiment, ijs tan-
tùm

tum scribo, qui arcana Dei suspi-
ciunt, & venerantur. Hactenus,
fratres, mentem meam intellexi-
stis. Rescribite igitur primò quo-
que tempore, An; & quando a-
liquem è beatissimo vestro colle-
gio sitis ad me misuri? Potest ad
me scribi undecunque terrarum
per Postam Coloniensem. Ne ve-
rò literæ vestræ hic vicatim ob-
errent, tabellarius tectum meum
rectâ subire poterit, quod vocatur
Quadbecken Hoff bey S. Cathari-
nen Kloster.

Hisce finem faciens, precor ex
cordis mei centro, ut benignissi-
mus ille luminum Pater, à quo o-
mne donum bonum & perfe-
ctum descendit cælitus, ac mira-
biliter seu ultra nostrum captum

DISPONITUR, VOS, ad nominis sui
 laudem quàm diutissimè sospitet,
 ac indies magis magisque omni
 fælicitatis incrementò DECORET.
 Raptim è civitate imperiali no-
 mine Dortmont, in Westphalen.
 17. Martij. Anno De V s s It Vobl s
 o Mnlb V s fortls proteCtor.

V. Reverent.

Observantiss.

MICHAEL POTIER,
 civis ibidem.

PRÆFA-

PRÆFATIO,

AC SIMUL UL-
TIMA MENTIS DE-
CLARATIO

AD

LECTOREM.

OMNIBUS VERITATIS

AMATORIBUS, AUTOR SALU-
tem & benedictionem à Deo
precatur.

PRÆSAGIT *mibi ani-
mus non defuturos homi-
nes, quorum primus ordo
graviter molesteque feret, quod hanc
philosophiam apertius tractârim, quàm
hactenùs ullus philosophorum ante me
fecit. Alterum genus hominum ita secum*

B 2

repu-

reputabit, Deus bone! Si hæc philosophia
A U T O R I est adeò perspecta atque co-
gnita, uti certè ex toto hoc ipsius Tracta-
tu apparet, & percipitur, quid sit ergò,
aut quid impedit, quo minùs ipse rem ad
finem exequatur potiùs, quàm ut aliis
reuelet? imprimis quùm ferant vili ad-
modum precìò compleri.

A D primi ordinis homines sic re-
spondeo: Quoniam à philosophis scripta
sunt nimium multa, silendum putabam,
& me ad hos accommodandum, qui frui
silentiò literarum malunt, quàm in ope-
re pœnitendo bonas horas malè colloca-
re, quùm labor honestus nullum præmi-
um ferat, sed vel contemptum vel in-
vidiam: Sed nitebantur in adversum
causæ validiores: Nempe hominem non
suis, sed aliorum natum commodis: Esse
proprium optimi cuiusque aliquid in
com-

commune laborare, semenq; mittere, cuius alij percipiant fructum: Alios ædium monumenta suis relinquere, alios nobilitatem generis, alios gloriam virtute partam, omnes penè testimonium quoddam sui laboris: Nam illud amoris & observantiae genus, unde nullus est unquam fructus, vanum & omninò damnandum existimant: Nullus enim est ad eò miser inhumana vita status, à quo aliquando benevolentiae signum proficisci non possit. Unde etiam præclarè dixit Orator: Non nobis solùm nati sumus, sed ortus nostri partem patria vindicat, partem parentes, partem amici. Quinimò quæcunque natura ipsa in terris gignit, ea omnia gignit solùm ac unicè ad usum hominum; etiam homines ipsos hominum causâ generat, ut ipsi inter se alij alijs prodesse possint.

Quùm ergo natura ipsa sit erga nos
 adeo larga atque benevola in pariendis
 rebus ad communem omnium utilita-
 tem, NOS merito eam ductricem & di-
 ctatricem sequi debemus, & communes
 utilitates in medium afferre, quilibet
 pro modulo à Deo sibi dato; Et hoc tanto
 promptius, quia sacra pagina dicit ex-
 presse, quod unicuique DETUR MANIFE-
 STATIO SPIRITVS AD VTILITATEM.
 Utile autem dicitur omne, quod non mo-
 do quærit à proximo damnum avertere,
 verùm etiam ipsius commodum promo-
 vere: Hinc etiam utilia dare in lucem,
 à nemine mortalium jure reprehendi po-
 test: Nam reprehendere ea, quæ repre-
 hensionem non merentur, insana est, &
 impia arrogantia. Præter hæc etiam,
 si discere præclarum est, non potest esse
 turpe docere.

Quùm

Quum itaque in hac philosophia palestra bonam partem ætatis transegerim, atque identidem viderim philosophos plerumque tam obscure & larvatè scripsisse, ut non nisi à philosopho sublimato perciperentur, insuper etiam tot falsorum, ut vocant, Alchymistarum libros apud hujusce divinae philosophiae studiosos quotidie manibus teri, adeoque publicam adhuc auctoritatem obtinere, hanc philosophiam apertius tractare volui, quàm alij philosophi ante me fecerunt, ut filios sapientiae non solùm educrem ex errorum labyrintho, & in viam rectam sisterem, verùm etiam stimulos darem ad hanc scientiam tanto diligentius inquirendam; spe bonâ ductus, hanc meam intentionem illis non improbatum iri.

Absit autem, ut tam sacram philoso-

phiam indecentiùs, quàm par erat, suis nudaverim mysterijs: *Mysterium enim est, & per me mysterium manebit, etiam illis, qui putant, se in intelligendis philosophorum libris argutissimos esse, atque planè lynceos: impossibile namque est, malæ vitæ & impie voluntatis hominem possidere thesaurum filius sapientiæ reconditum: Hæc enim sacra scientia solos viros pios requirit, improbos autem, nempe qui habent propositum peccandi, procul reiicit.*

PHILOSOPHIS nostris, quos ut fratres in Christo amo, scripsi quidem non solum quantum ad hujus philosophiæ discursum, perspicua, verum etiam artem ipsam aliquoties ex ordine, & plusquam ubertim ostendi, non autem quod velim eos quicquam docere, & sic aquam infundere mari, sed ut inde agnosce-

gnoscerent certissimè, me illis in hujusce
philosophiae SCIENTIA similem esse, ac
propterea eorum amicitiam optare.

Aliis vero semper alta sapientibus
nihil dixisse videbor, quam saltem gene-
ralia ipsis aliàs sine me satis nota; unde
etiam mea dicta vilipendentes rursus
ad devia flectent: Verùm quid simplici-
tatis vilipendium adferat commodi ijs,
qui prae nimia sapientia nolunt res co-
gnitas & proximè ante pedes iacentes a-
gnoscerere, exitus sæpè probat.

ALIIS item altius & occultius scri-
psisse, quàm litera sonat, existimabor,
nec quoque id me fecisse pœnitet: quia
non æquum est hanc philosophiam pa-
lâm fieri cunctis indifferenter: Satis e-
nim scio, quod qui tàm sacram artem
profanaret, esset fractor sigilli celestis:
quia per id (quùm divitiæ sint nutri-

menta libidinum & flagitiorum) daret
 ansam fortissimam ad superbiam, lu-
 xum, crapulam, tyrannidem, & omnis
 generis peccata; unde sibi necessario æ-
 ternam Dei iram conscisceret, juxta ver-
 bum Christi: Væ illi, per quem præbetur
 scandalum: quod sanè non sapientis, sed
 summe dementis esset. PRVDENTIA
 opus est, & nedum in secreto ipso, verum
 etiam in materia: Nam si quis veram à
 te resciverit materiam, ei vero res non
 præsto vel statim ad voluntatem fluxe-
 rit, mox prodit, teque loco gratiarum
 mille contumelijs compensat, quemque
 etiam reputabas amicum fore: Contra
 hujusmodi autem hominem dicit Salo-
 mon: QVI AMBVLAT FRAVDV-
 LENTER, REVELAT ARCANA:
 QUI AUTEM FIDELIS EST, CELAT AMI-
 CI commissum. Verùm enim vero ille, qui
 artem

artem ita contemnit, vicissim contemnitur ab arte, in eo scilicet dum ei, cui alias sincera totius mysterij revelatio tandem AB AMICO CONTIGISSET, postea à omnis occasio ad eam perveniendi præcluditur, & merito: qui enim infidelis fuit in minoribus, cur ei crederentur majora?

Verùm utcunque res se habeat; aliquem tamen in errores inducere, mihi semper religio fuit: omnibus nervis contendendi errorum nebulas fugare, ut Veritas in hac arte, quantum fas fuit, in aprico conspiceretur: Et cui id fuerit molestum, perinde mihi videtur facere, ut ij, qui quùm iter compèdiosum ad aliquam urbem nondum invenerint, id demùm repertum alijs non solùm non demonstrant, sed monstrare cupientibus vehementer invident, summaque eos iniuriâ afficiunt. Hoc autē faciat, qui voluerit, &

quousque libuerit: Ego vero non pendo
ex judicijs invidorum, neque virulentorum
calumnias curo: nec laboro de ijs,
qui quum ipsi nihil eximij præstare va-
lent, nec melius quid proferre, non solum
hanc artem. sed etiam quicquid in rebus
mortalium pulchrum, ingenuumque est,
despicantur, omniaque rident, quæ in-
telligere aut assequi ingenio non possunt,
modo sciam me ea facere, quæ hominem
Christianum decent, nempe proximo in-
servire, ejus commodum pro viribus pro-
movere, incommodum vero ab eo decli-
nare: Si enim Deus cæli & terræ fuit
promptus ad juvandum eos, qui ipsius
ope indigent, quanto magis nos homin-
um ciones paratos esse decet, ut proximo no-
stro inserviamus, & alacriter, ubi opus
est, succurramus: Nam absolutissima re-
gula hæc est: PROUT CULTIS UT FA-
CIANT

CIANT VOBIS HOMINES, ET VOS
FACITE ILLIS SIMILITER. Item, dili-
ges proximum tuum sicut teipsum. No-
strum non est, Deo quicquam præscribe-
re: sed quod illi placuit, nobis etiam pla-
cere debet absque ulla tergiversatione,
aut alterius causæ prætensione, licet et-
iam speciem excusationis præ se ferre vi-
deatur: Non enim est calcitrādum con-
tra stimulum, qui est Christus, dicens,
Lucernam sub modio non ponendam.

Ne itaque quis mala, sed optima
quæque mihi precetur, utpotè qui non so-
lùm de nemine quicquam mali sim pro-
meritus, sed etiam omnibus hujus se phi-
losophiæ inquisitoribus ex pio animo &
sincera charitate omnia bona optem, i-
mo ac certo animi signo ostendam, Quod
si autem fortè quispiam ex innata ma-
litia mihi malè precetur, sciat non modo
talibus

alia vota nō esse efficacia, verum etiam in eorum, à quibus profecta sunt, capita recidere: quippe omnis malitia nemini, quàm autori seu possessori suo nocet.

NUNC VIDEAMUS cur non ipse hoc Naturæ mysterium ad finem prosequar, sed alijs revelare contendam? IMPEDIMENTUM meum satis explicavi in Epistola ad Fratres Rosæ Crucis: quare plura de eo facere verba, supervacaneum est. Verum quidem est, hoc magisterium vili admodum precio compleri, nempe si artis principia non ignoraveris, & ea quæ tibi in hoc meo Tractatu tradidi, rectè intellexeris, atque etiam finem nostri lapidis respexeris: INTERIM verò NEMO ut rectè inquit Aristoteles, potest res præclaras agere, cui facultates desunt: Quod etiam satis declarat Geber, quādo sic loquitur: Hæc scientia pauperi & egenti
non

non convenit, sed potius est illi inimica. Et alio loco: Ad hanc artem non accedat artifex avarus in sumptibus vel expensis. Item paulo post: Artifex sit sufficienter locuples. Idem tacite innuit Dionysius Zacharius sub hisce verbis: Altera die paschatis laborare cepi, non sine multis impedimentis, quorum hic non faciam mentionem. Hæc illi.

POSSEM sanè pluribus testimonijs ostendere, quod philosophum nostrum oporteat esse divitem, sed quia de hoc etiam alibi tractatum extat, brevitati studebo: Nam si modò attendamus etiã philosophos ipsos, inveniemus, omnes, quot quot hanc artẽ fecerunt, fuisse divites; ac propterea Arnaldum de Villa nova non sine apparenti causa dixisse: Hoc Magisterium non est, nisi pro divitibus.

O utinam tale mihi non obstaret impedimentũ, quàm libenter hoc donũ à Deo
mihi

*mibi concessum in tacito & piè gauden-
ti sinu tenerem, & Harpocratis mibi
commendatum haberem silentium! Sed
Deus, qui pro incomprehensibili sua sa-
pientia nihil unquam frustra fecit, fortè
ita DISPONERE voluit, ut alter à me sci-
ret: Certum enim est, Deum sua dona di-
stribuere non in eum finem, ut abscon-
damus, & fodiamus in terram; tali enim
viâ nemini quicquam prodesset, sed ut
lucremur aliquid, & operemur. Qui au-
tem abscondit in terram talentum suum,
is tandem audiet horrendam illam vo-
cem Christi: inutilem servum ejicite in te-
nebras exteriores; illic erit fletus & stri-
dor dentium. Unde Ecclesiastes rectè in-
quit: Sapientia absconsa, & thesaurus
invisus: quæ utilitas in utrisque? Melior
est, qui celat insipientiam suam, quàm
homo, qui abscondit sapientiam suam.*

Atque

Atque hæc Syracidis præceptio firmissima est, & habet totius scripturæ consensum: Ad quid enim serviret cuiusquam ingens thesaurus, si eum perpetuo vellet in arca occlusum tenere, & tandem secum contumulari? Id profecto esset non modo fatuum, verum etiam impium: Fatuum, quia tali modo seipsum deciperet, impium, quod nemini benefacere cuperet.

Quum itaque magnum hoc naturæ mysterium non sine evidenti & gravi causa, neque ex animi aliqua levitate alteri revelare decreverim, sed id facere necessitate constringar, & præcipue ex mandato Dei jubeat, NEMO, qui animi est ingenui, id malè mihi interpretabitur: quippe cuiusvis, quod suum est, alteri communicare licet, & quo melius, eo communicabilius. Nec etiam boni viri

candor vitio mihi vertet, si pro diuturnis
meis studiis cupiam recipere aliquod vi-
tæ solatium: In omni enim vocatione ho-
nesta æquum est, ut, qui laborat: ferat e-
tiam suorum laborum præmiâ. Vult et-
iam Deus, ut officia officiis, & quidem
liberaliter, compensemus: ne ingrati si-
mus cuiquâ pro acceptis beneficiis: quin-
imò, ut beneficiamus etiam ijs, à qui-
bus nullum beneficium vel accepimus
vel sperare possumus.

MOLESTUM autem donum non cu-
pio, moderato contentus sum: Scio etenim
æquipollens mihi pro tam incomparabi-
lis mysterij REVELATIONE reddi nō pos-
se: quippe majus est beneficium piè & fi-
deliter in hac philosophia institui, quàm
ut ullis donis compensari queat.

Ne autem quis putet, hoc magnum
Naturæ mysterium cuivis advenienti,
aut

aut volenti tanquam in foro publico pro-
stare venale, hunc amice moneo, me Deo
votum fecisse & philosophis, quod in to-
ta mea vita hoc mysterium nemini ve-
lim revelare; quam saltem quibusdam
filiis sapientiae; qui nempe ita dispositi
sint, ut ex hac ultima mentis meae de-
claratione intelligere habent, quique æ-
quas Conditiones, quas mox subiici-
am, inire non graventur, quibus ita
prævijs, si cui filio sapientiae placet, me si-
ne mora ad se vocare poterit, ut bre-
vi admodum temporis spatio, nempe
trium vel quatuor dierum, quicquid
huius philosophiae est, à me PERDI-
SCAT.

INDIGNI vero meminerint, non
esse projiciendum Rosas & Margaritas
ante porcos, ne forte pedibus eas tan-
quam betas labijs eorum insuetas con-

culcent. Sunt autem conditiones, quæ sequuntur.

1. Vt ante omnia velis pie vivere, Deum timere, nemini nocere, virtutem amare, inque tali pio proposito pro viribus à Deo tibi concessis manere usque ad extremum tuæ vitæ halitum.

2. Vt non velis tibi imaginari res subtiles, sed manere in via, quam simplex Natura à Deo sic ordinata, monstrabit.

3. Vt omnia quæ dicam, scribere velis manu propriâ.

4. Vt mea dictata velis non modo amplius non describere, sed intellecta statim in præsentia mea comburere.

5. Vt omnia, quæ tibi revelavero, porro nulli creaturæ in toto hoc terrarum orbe existenti, dicere, scribere, aut alio quovis modo revelare velis.

6. Vt velis tam apud quodvis punctum singulatum, quam etiam in fine totius revelationis ingenue fateri, num tibi omnia recte, & ad plenam tuam sufficientiam revelaverim?

7. Vt hanc tuam confessionem facere velis non simulate, nec in mei gratiam, neque odium, sed in solius Dei, ac simplicis veritatis honorem.

8. Vt statim post agnitam revelationem velis mihi dare, quod prius ex libera voluntate promissisti.

9. Vt mihi recognitionem & respectivè obligationem omnium, quæ inter nos acta & conventa sunt, statim post arcani revelationem sub tua manu propria, atque sigillo dare velis, idque in tali firma atque constanti forma, quâ unquam fieri potest.

10. Vt statim ante initium revelationis

lationis velis hosce Articulos omnes ac singulos tuæ propriæ manus subscriptione, tuoq; sigillo satis, sufficienterque confirmare.

Haftenus etiam Conditiones vidisti: nunc tandē dicam, quā methodo, viâ & ratione te ad plenā huius magni mysterij REVELATIONEM SIM PERDUCTURUS.

Si ergo te ita dispositum senseris, quē admodum percepisti, nec etiam graveris modo dictas Conditiones acceptare, EN OFFERO tibi vivam totius mysterij REVELATIONEM. REVELATIONEM inquam, non fanaticam aut sophisticam, neque ex falsis conclusionibus è philosophorum præscriptis collectam, sed ex apertissimo LUMINE NATURAE, & PHILOSOPHORUM DICTIS; atque sic ex horum amborum mutua CONCORDANTIA.

Et quia philosophi ipsi tam omnia
DICTA, quam omnia LUMINIS NATU-
RAE exempla ad referandum totum
hoc Mystrium hinc inde sparsim in suis
libris satis affatim posuerunt, nullum
planè lumen Naturæ, neque ullum et-
iam dictum ex proprio meo cerebro profe-
ram, sed omnia è veris philosophis alle-
gabo, atque sic ipso sole clariùs ad oculum
tuum demonstrabo.

IPSE semper, & apud quodvis pun-
ctum singulatim AGNOSCES LUMEN
Naturæ; & porro ex illo LUMINE Natu-
ræ, dicta philosophorum intelliges quàm
apertissimè; unde per consequens ultro
fateberis, me tibi nō sophismata, aut pro-
prias imaginatiōes obtrusisse, sed ipsissi-
mā veritatē ab omni fuco & veste nudā
aperuisse: De quo nunc plura dicere, non
est opus: QUIA INTER REVELANDUM

VERITATIS SIMPLICITAS IPSA
LOQUETUR.

Atque pro tam incomparabilis mysterij REVELATIONE, si forte scire desiderares, quantum in specie mihi dari cupiam? Ad hoc respondeo, me non exigere certam ac determinatam aliquam pecunie summam, (id enim esset contra stylum philosophorum, quos non decet de sua philosophia facere mercaturam sicuti rerum venditores) sed eo contentus sum, quod ipse censebis esse honestum; ac quidem illud munus non erit debitum, sed libera DONATIO, nec prius fiet, quam POST totius mysterij revelationem, NEMPE quum ipse non in mei gratiam neque odium, sed, uti dixi, in solius Dei, ac simplicis veritatis honorem sponte tuam ac libere confessus fueris, te jam omnia ad plenam tuam sufficientiam intelligere

ligere, agnoscere, pro confesso & manifesto acceptare ; ac proinde nil quicquam amplius à me requirere.

JAM, O fili SAPIENTIAE, do tibi considerandum, An quid probius, rarius, aut magis invisum & inauditum in hoc magno philosophiæ regno tibi offerri possit unquam?

FESTINA igitur, & oblati frue-
re, Dum TIBI TEMPORA FAVENT, at-
que interim in Christo Ihesu vale. Da-
bam è Museo meo, Dortmont in West-
phalia, Mense Martio, Anno, agnosce
qV à M si Dè tibi offerat Vr Veritas.

RESPONSES,

AD AMICI CU-
JUS DAM LITERAS

REDDITÆ, ET MOX SUBINDE
hòc publicò typò, venerandis Fra-
tribus Rosæ Crucis devo-
tè dicatæ,

A B

AVTORE IPSO

MICHAELE POTIER.

INITIUM nostrū sit in no-
mine sacrosactæ Trinitatis.
Amē. Clarissime, spectatis-
sime Domine Doctor, quòd
ad me adductus humanitate scripseris e-
tiam occupatissimus, gratisimum fuit,
imprimis quùm viderē nō minùs animi
tui cādorē, quàm tuam in me voluntatē
pro-

propensam. Jampridem ad te rescribere, animus cupiit, sed occasio erat nulla. Quùm ergò ex insperato inciderem in hunc tabellarium, qui se triduò hinc ad vestras partes iturum agebat, facere haud debui, nec potui, quin mox hæc ad te festinarem.

DICAM igitur simpliciter, PIE, PLANE atque PLENE quod res est, ea tamen lege atque conditione. ne, quæ dicam, secus intelligas, quàm à merè candido, sincero, ac fraterno animo.

PRIMUM itaque scribis, te quidem lapidis philosophici scientiam abhinc aliquot annis sectatum fuisse, & adhuc singulari quodam amore sectari, interim tamen aliquando subdubitare, *An ars transmutationis metallorum sit in rerum natura vera, aut forè aliquod otiosorum hominum figmentum. Subdis item, tibi id non parùm dubitationis afferre, quòd hoc nostrum seculum tot sophisticis libris sit plenum, item quòd vulgus hanc artē tot prosequatur cōvitijs.*

Respondeo: Hunc tibi scrupulum facile ex animo tollet pius Bernardus Comes Trevisanus, quando in sua præfati-
one

one Germanica sic loquitur: Ne putes etiam, quia hic vel ille, quinimò etiam supremæ conditionis homines nihil invenerunt, artem propterea esse falsam & impossibilem, inò quòd maximè, & sine ulla dubitatione sit verissima, non modò hisce oculis vidi, sed & proprijs manibus aliquoties feci. Dionysius Zacharius testatur id ipsum, quùm inquit: Singulis utique diebus conspiciebam apparitiones trium colorum, quos philosophi scribunt apparere debere ante perfectionem operis divini: Eos omnes gratia Dei vidi successivos unum post alium, ac deinceps proprio die paschatis alterius anni, vidi perfectionem, experientia facta super argentum vivum calefactum in tigillo, & conversum in purum aurum præ meis oculis, breviori spatio, quam unius horæ, pauco admodum hoc pulvere diuino. Michael Sedin vogius summus in hac arte philosophus idem affirmat, per hæc verba: De veritate artis, si quis dubitat, legat copiosa philosophorum antiquissimorum rati-

Virgil. 4.
Georg.
Pulveris
exiguus
et compressus
qui-
esunt.

ratione & experientia verificata scripta; quib., ut fide dignis, in sua arte fides non deroganda est: Qui verò illis fidem non adhibet, tunc cōtra principia negantē, non esse disputādum novimus: surdi in. & muti loqui non possunt. Dixi artē esse verā. Idē in prefatione: Nō sunt sōnia, ut ignarum vulgus loquitur, nec inania otiosorū hominum commenta, ut stulti & insipientes, qui artem rident, putant. Veritas est ipsissima philosophica. Item paulō post itā ait: Viderunt illam sine veste DIANAM, hisce elapsis annis (sciens loquor) multi & supremæ & infimæ fortis homines. Idem in Epilogo sic ait: Porro in hisce duodecim Tractatibus tot rationes naturales in medium attuli, ut eō facilius cupiens, & Deum timens lector intelligere possit ea omnia, quæ oculis meis, Deō benedicēte, vidi, manibus feci propriis sine ulla sophisticationis fraude. Quod igitur patere potest per realem demonstrationem, ulteriori probatione non indiget. Haftenus illi.

Possem & multorū aliorū gravissimorum virorū testimonijs & autoritate cōfir-

firmare, veram esse artem, nisi de his editus esset liber, cui titulus est: De veritate & antiquitate artis chymicæ & pulveris, autore Roberto Vallense, is editus Parisijs apud Fredericum Morellum 1561. Quapropter si voles pluribus autoritatibus probari tibi veritatem artis, te ad eiusdem libelli lectionem relego.

Absurdissimū itaq; foret suspicari, antiquos illos venerandæ autoritatis philosophos, in hac præsertim rerum naturalium diatribe aliquid falsitatis memoriæ cōmendasse, qui summā operā veritati inquirendę semper accōmodarunt. Quis ergo nisi vel literatus irrisor, vel bardus quidā, aut vitiosus clamat alatas poti' in aere balænas esse, quā unum metallū in aliud trāsmutari posse? Iudicat hoc genus hominū de hac arte ut cæcus de pictura, aut surd' de musica. Imò q̃ ars trāsmutationis metallorū sit vera, demonstrabo à similitudine ferri in euptum, hoc modo: Solvatur vitriolum in aquā ab aqua vulgi, in hanc aquam ferri ramenta projiciantur, ferveat aqua usque ad consumptionē tertiæ partis illius, sub dio relin-

quatur

quatur, subsidebit in imo vasis ferrum & vitriolum. Effundatur aqua clara, mittatur alia. Hoc repetatur sæpius, dum tota vitrioli substantia soluta in aqua, nec non impuritas ferri effusa sit, conspicias in fundo pulverem rubrum, qui in folium liquatus, & in canaliculam projectus, in cuprum purissimum concrescet. Vel brevius sic: Limaturæ ferri coquantur in aqua vitrioli diutissime, deinde liquantur in corpus.

Hoc experimentum ferè nullis aut paucis sumptibus & facillimè experiri poteris, ut artem metamorphoseos metallorum esse veram judices. Sunt & alia particularia, quibus probari potest, artem transmutationis metallorum esse veram, nempe argenti vivi ex stanno in purum argentum, & argenti in aurum mutatio, verùm quia ea quidem magno cum labore, paucò vero fructu, & emolumento fiunt, omittenda duxi.

Restat illud argumentum, quòd hoc nostrum seculum, sophis sit plenum.

Respondeo: Tua quidem sollicitudo est lau-

est laudanda, sed tamen rogandus es, ut cogites artificum vitia nequaquam arti imputanda esse: quoniam aliud est ars, aliud artifex. Qui faciunt aurum sophisticum, illudque pro vero vendunt, illos sua maneat poena; & ab illis, quos nulla culpa contingit, removeatur: Nos hic de vera loquimur arte, quæ falsitatis nomine taxari non potest.

Si qui etiam hanc artem inquirentes ad inopiam rediguntur, non artis falsitas, sed turpis illorum ignoratio causa est inopiæ. Nec tamen propterea ars aut falsitatis aut impossibilitatis coarguenda est. In natura sua ars vera est, vera etiam natura, sed rarò verus artifex. Quare sapientem non decet artes ipsas, sed artium abusus damnare: Nam si artes propter artificum errores, aut abusum damnandæ essent, ecquænam hodie probaretur? An philosophia, in qua tot sunt sophistæ? An jurisprudentia, in qua tot sunt rabulæ;

& falsarij? An Medicina, in qua tot sunt venefici? An Theologia, in qua tot sunt hæretici? Quid magis contrarium, quàm Physicorum, Medicorum, Juriconsultorum, & Theologorum in scholis pugnantes opiniones in plerisque, de quibus est disputatio? Tollatur ergò abusus, & maneat substantia. Judicium & delectus adhibeatur. Separantur paleæ à granis in area: mali pisces à bonis in sagina. Quomodo autem in posterum sophistas à veris philosophis rectè separare possis, monstrabitur in hujusce Tractatus progressu: Interim verò, qui hujus divinæ scientiæ veritatem suis impudentissimis convitijs non veretur inceslere, huic sincerioris philosophiæ OSORI & contemptori oppono illud Appellis:

Ne sutor ultra crepidam.

Dic mihi per Deum immortalem, quid est iniquius, quàm ut oderint homines, quod ignorant? Et jam, si res mereatur odium, quid demùm est futilius?

tilius? quid abjectius? quæ vè major est deliratio ac vecordia, quàm eam damnare scientiam, in qua prorsus nil olfeceris? qui nec Naturam, nec Naturæ majestatem, nec proprietatem, nec occultas metallorum operationes unquam didiceris? qui nunquam vel minimi metalli philosophicam præparationem manu propria tentaveris, nec videris? imo tibi quidem, Mome, est impossibile: quia ignoras, nec vidisti. At his qui sciunt & cognoscunt Lumen Naturæ, possibile & facile. Tu quidem Mome, qui res tantum superficialiter, aut ex manifesto vides, non putas aliud in rerum Natura fore, præter id, quod tibi sub sensus cadit, illis vero qui cognoverunt Naturam, hæc omnia sunt familiarissima. Sed cur tempus perdo circa huius artis olores, quùm satis in proverbio sit, SCIENTIAM NON HABERE INIMICUM, NISI IGNORANTEM. Pergamus:

Dicis, Vnicam tantum rem esse, quâ totum negotium absolvitur.

Respondeo: Multi profunda sanè ignorantia excæcati putant, lapidem philosophicum posse ex una sola re confici: quod quidem verum esse concedo, sed suo tempore & loco: Nam, quòd talis res, quæ nempe absque debita naturali præparatione statim existat sufficiens ad absolvendum totum opus, in rerum natura non reperiatur, sed adhuc invisibiliter abscondita sit in centro cordis metallorum, astipulabitur mihi totus philosophorum chorus. Annon passim legis, philosophos ferè nil aliud dicere, quàm de ritè præparando Mercurio suo? Nonne item de materiæ dualitate à principio operis usque ad medium & finem, ut tandem triunitas, nempe spiritu, anima & corpore resultet?

Quamvis ergò materiam principialem, initialem, seu præjacentem à Natura creatam accipiant, tamen absque legitima præparatione ab opere est remotissima; ac proinde mate-

ria philosophorum non est: Post præparationem autem, nomine materiæ philosophorum insignitur, continens in se plenam potentiam & aptitudinem ad totius operis complementum.

Quandiu autem materia illa, ut rem denuò repetam, manet in sua forma substantiali, qua nempe simpliciter constat & perfecta est, tandiu imperfecta metalla perficere nequit: quia non habet plus perfectionis, quàm pro se-ipso indiget. Verùm, si per artem ad sui plusquam perfectionem seu virtutis multiplicationem adducatur, eatenus tingit in infinitum: tùm demùm vires suas aliis metallis, ut transmutentur, facile impertire potest: quia tunc ex simplici via, in qua priùs steterat, excessit, & omninò superfluam, exuberantem, seu superabundantem perfectionem acquisivit: Lapis enim seu tinctura philosophorum, ut Michael Sedinvogius rectè definit, NIL aliud

D 3 est,

est, quàm Aurum in supremum gradum digestum: quod etiam declaratur evidentissimè apud pium Comitem Bernardum libro secundo in hunc modum: Corpora vulgaria per Naturam solam in mineris absoluta, sunt mortua, ut imperfecta perficere nequeant: VERUM, si per artem ad septenam, denam, vel duodenam suæ perfectionis multiplicationem adducantur, eatenus tingunt in infinitum: tùm demùm enim penetrantia, ingredientia, tingentia, plusquamperfecta, vivaque facta sunt respectu vulgarium. Hæc ille. Materia enim nostra operatione artis planè renovatur, & per sulphur nostrum rubeum congelatur.

HINC ergò materia illa deponit nomen vulgi, & accipit nomen materiae philosophorum: quia interitus prioris substantiæ est ortus alterius, & omnium accidentium priorum mutatio.

Et positò, haberemus illam unicam
rem,

rem, quam philosophi multis nominibus efferunt, nempe Materiam primam, auri semen, Mercurium philosophorum, superbum, animatum, ablutum, purgatum, aquam fixam, permanentem, tingentem, humidum radicale metallicum, sulphur Naturæ, album, incombustibile, Phœbum volantem, filium solis, lac virginis, mulierem albam masculum rubeum in vtero gerentem, parturientem, sudorem, humorem, florem, medullam, seu cor auri, spiritum penetrantem, animam tingentem, cœlum philosophicum &c. illud sal centrale tamen sine auro multiplicare, impossibile nobis foret: Non enim in regno animali humano, & sic nec in regno nostro minerali metallico, creatur ex uno, unum: quia hoc solius Dei proprium est.

Sufficiat ergo nos posse ex duob. creare unū nobis utile. Et si de materiæ dualitate nil aliud extaret, quā quod philosophi Mercuriū suū appellassent MERCURIUM DUPLATUM, HERMAPHRODITUM,

biunum, vel barbarô nomine REBIS: tamen inde subtiliter intelligenti plus-quàm satis innotesceret, ex quotnam rebus lapis sit componendus? Verùm philosophi hanc ipsam materiæ dualitatem non modo infinitis propemodùm legibus confirmant, sed etiam expresso lumine Naturæ comprobant, quotiescunque sic ajunt, aut simile: Natura ex uno solo homine non generat hominem, sed ex debita commixtione duorum: quia Divisio sexus nil creat vel producit, sed debita illius conjunctio profert novam formam.

Hinc ergò ex amborum, viri scilicet ac mulieris coitu, semina, quæ antea duo erant, fiunt unum, seu res una, quæ postea ob eorum homogeneitatem seu connaturalitatem rursus ab invicem separari non possunt: quia omnis mixtio per minima, quæ propriè dicitur UNIO, fit ratione identitatis, vel similitudinis. Et hoc semen, seu materia prima hominis nil aliud est, quàm

quàm semen DUPLATUM, quod propterea etiam appellari potest REBIS, cò quòd ex bina re principiò conceptionis componitur.

Hinc ergò spermata duo mixta, sunt prima materia, ex qua demùm nil aliud fieri seu nasci potest, quàm forma hominis: quia omne semen promptum est, ac potens dare formam, quam in se continet: Et sic ex duobus antea actu existentibus, fit tertium in Natura: quia semper in tertio virtus finitur, & in secundo multiplicatur: Hoc enim veræ mixtionis est proprium, ut ex duobus diversarum formarum mixtis corporibus resulet tertium corpus novæ formæ.

Quùm itaque omnem intentionem nostram non secus, nec aliter, quàm secundum ipsissimam infallibilem Naturæ normam instituere jubeamur, sequitur omninò, quòd ad faciendum lapidem philosophicum non in una sola re, sed in duabus, & non

paucioribus, nec etiam pluribus, nos operari oporteat: in cuius rei confirmationem sanè multas possem adducere leges, sed brevitatis causa duas saltem è secunda parte Comitis Trevisani proferam, ubi sic legitur: Nostra medicina fit ex duabus rebus, quarum una est fixæ, altera non fixæ nature, una spiritualis & corporalis, frigida & humida, altera calida & sicca, & ex alijs rebus pluribus, paucioribus-vè fieri nequaquam potest. Altera lex ita sonat: Opus nostrum non fit, nisi ex duabus materiis, non videntur, nec tanguntur, nec intrant plures, quàm duæ, nec in magisterij nostri principium, neque medium, neque finem.

Et in hoc consentiunt omnes philosophi naturales, quando sic loquuntur vel similiter: Multiplicatio generativa fit in mare & foemina.

Quamvis ergo philosophi interdum hinc inde scribant, quòd unica tantum res sit, qua totum negotium absolvitur: Scias tamen illud nulla alia ratione fieri, quàm solùm, ut indigni, quorum scilicet

licet scopus tantum est, multas sibi opes ac divitias comparare, ut in alios dominari, & pro suo lubitu in omnis generis voluptatibus ac insolentiis vivere possint, seducerentur, & sic ab arte deterrentur, atque ita summum istud Mysterium tantò occultius maneret.

Atq; in hoc, ut & in aliis, philosophi sanè quàm prudenter agunt: Est enim Dei voluntas, ut tantum Naturæ Mysterium non nisi filijs sapientiæ reveletur, qui nempe non opum, quum paucis contenti, sat divites sint, sed admirandorum Dei operum justo desiderio ad hujus artis cognitionem alliciuntur: Interim tamen etiam rectè dixerunt: Est enim re-vera Mercurius philosophorum unica tantum res, in qua totum Magisterium nostrum consistit: sed illud intelligi debet post legitimam ejus præparationem, qua prævia, Mercurius ille dicitur quidem res una, ac propterea
CAPUT futuri coloris corvini, seu corona victoriæ: quia sola virtute ejus, solaq; fortitudine fiunt omnia: Interim ta-
men

men absque secundo quodam, opus nequaquam perficit, sicuti omnium rectè philosophantium perpetuus est consensus: Omne enim quod est solum vel simplex elementum, facit tardam generationem in semetipso. Atqui Mercurius philosophorum est tale solum vel simplex elementum, nempe purus ignis. Ergò Mercurius philosophorum facit tardam generationem in semetipso: Unde per consequens, ut citò generare possit, componi requirit: quia ex simplici nil fit, sed ex composito. Omne autem compositum duo exigit; unum ut consistat, alterum ut cohæreat. Ad consistendum siccitas data est: Ad cohæSIONem est humidum interpositum.

Quùm autem Mercurius philosophorum res sit planè humida, quæ nempe instar aquæ fluit, nisi quod manus non madefaciat, sequitur ad consistendum illum, requiri quoddam secundum: quippe nulla res potest veni-
re à

re à primo ad tertium, nisi per secundum: quia non est transitus ab extremo ad extremum, nisi per medium: Omne enim medium est propinquius fini, quàm principium. Imò hoc pro certo statuatur, OMNE semen per se nullius esse momenti, si non ponatur vel ab arte, vel à Natura in matricem debitam; & licet semen per se nobilius sit omni creatura; tamen matrix eius est vita. Et sicut in regno animali humano, seminis matrix est homo, & in vegetabili, seminis matrix terra; sic in regno nostro minerali metallico, seminis matrix est metallum. Ex his ergò omnibus denuò obstinax illorum sententia funditùs perit, qui nullis rationib. certis fulti, lapidem philosophicum ex una sola re conficiendum putant, non advertentès, quòd in regno animali humano, & sic nec in regno nostro minerali metallico, non creetur, vti suprà dixi, & in posterum dicetur, ex uno, unum: quia hoc solus Deus potest.

VIDI-

VIDISTI ergò maximè, quòd nulla materia unius numeri potest sufficere ad perficiendum lapidem philosophicum, sed semper & ubique requiri duas. Modus autem qualiter inveniatur vera materia, verusque processus, occultatus est à philosophis; sed secundum similitudinem generationis animalium, manifestum est, & præcipuè secundum Naturam humanæ generationis, lapidem philosophicum fieri ex Sole & Mercurio: nimirum ex materia minerali agente & patiente: Nam, ut generetur homo, requiritur agens, quod est masculus, & patiens, quod est foemina. Agens requiritur: quia omnis actio procedit à qualitate prædominante. Patiens: quia masculus non generat in substantia propria, sed in passiva sibi opposita, nempe in muliere, utpotè, quæ in regno animali humano sola mater seu genitrix hominum est.

Quamvis autem generatio duo corpora spermatica, eaque diversi sexus

xus exigat, nullum tamen horum post emissionem seminis formam suam, humanam amittit, sed eandem ipsam retinet, quam prius habebat, nisi quod masculus magis debilitetur, quàm fœmina, eò quòd semen suum emisit foràs, fœmina verò unà cum suo concepit. Ex duobus ergò tantùm principiis, nempe ex utroque semine unito, nascitur homo.

Materiam dixi, atque sic primum ac principale totius Magisterij principium, quo sine totus labor nil aliud est, quàm temporis atque bonorum perditio, quemadmodum expresse videmus in ipso Comite Trevisano, qui in sui libri parte secunda dispendia sua atque bonorum jacturas nusquam aliunde manasse conqueritur, quàm è sola debità materiæ ignorantia. Unde maximè datur intelligi, quòd ille, qui certis ac indubitatis causis Naturæ fultus materiam novit, non longè sit remotus ab hac arte, sed ad eam proximè accesserit,
nem-

nempe quatenus habeat LUMEN Naturæ, quô videat quomodo deinceps cum illa materia sit procedendum. Processus autem in hisce duobus consistit verbis, nimirum: SOLVE ET COAGULA.

Hæc duo verba, si fortè tibi viderentur nimis truncata, & saltem philosopho dicta, en sub paulò pleniori ac faciliiori sermonis serie loquar:

SOLVERE, est convertere corpus Magnetis nostri in merum spiritum. COAGULARE verò, est hunc ipsum spiritum rursus efficere corporalem, juxta præceptum philosophi dicentis: CONVERTE CORPUS IN SPIRITUM, ET SPIRITUM IN CORPUS. Qui hæc intelligit, habet omnia, qui verò non, habet nihil.

Potuissem quidem omnia luminis Naturæ exempla, omnesque leges & aphorismos ad aperiendum totum hoc Mysterium huc è veris philosophis quàm abundantissimè comportasse, inqueretum

Etum ordinem digessisse: Verum, quia
calamum hic retrahere cogor, volo te,
ut alij philosophi ante me fecerunt, ad
Naturæ cognitionem remittere, illam si
rectè ceu lumen lucidissimum sequeris,
non poteris à via veritatis aberrare:
Nam ideò philosophi dederunt NATU-
RÆ nomen LUMINIS; idque à similitu-
dine luminis de obscura nocte lucentis;
quemadmodum enim ad illius clarita-
tem incedentes nullibi pedem offen-
dunt, sed lapide rectè præviso, amoto-
que, viam sibi reddunt planissimam: ita
quoque is, qui lumen Naturæ sequitur,
non solum lapidis philosophici veram
materiam, sed & totum ejus processum
adeò clarè VIDET, sicuti suam propriam
faciem in speculo apparentem; cujus rei
illustre habemus exemplum apud pium
Comitem Trevisanum parte tertia, ubi
eum philosophus quidam Barbarinus à
vero proposito divertere conabatur, sed
frustrà: quia Comes habebat lumen seu
cognitionem Naturæ ad hanc scientiam
requiritam; & sic per consequens libros
E phi

philosophorum intelligebat quàm rectissimè: Hinc etiam factum est, ut Barbarini conversationē studiō deseruerit, certò certius sciens, quod lumen seu cognitio Naturæ eum nullatenus errare, aut dubitare permetteret, sed ei in ambiguo & ancipiti constituto, certissimum consilium & verissimum responsum redderet, & sic materiam, totumque miraculi procesum sine ulla difficultate, ullisque ambagibus ostenderet.

Quæris porro, Annon sit possibile, habere certum aliquod speculum è quo impostorum fraudes certò prævideri, atque sic philosophus à sophista distingui possit?

Respondeo: Sanè propter hujusmodi maledictos agyrtae atque spermologos, hæc laudatissima philosophia, tanquam planè impossibilis, damnatur, adeoque invisa & suspecta redditur, ut etiam ille, qui veram scientiam alteri non animò decipiendi, sed ex pia atque sincera mente offert, recedere cogatur, unde postea talem reperire hominem, nulla amplius datur Occasio.

Ut

Ut ergò impòsterùm sophistarum fraudes rectè prævidere, & distinguere possis philosophum à sophista, ad tres regulas, quas mox ordine instar spèculi lucidissimi ponam, diligenter ANIMADVERTE:

R E G V L A P R I M A.

NATURÆ imperium divisum est in tria regna: Minerale, Vegetabile, & Animale. Quicquid jam Natura ex omnis generis semine generat vel producit, illud semper facit in uno aliquo ex hisce tribus, cujus limites non egreditur. Exēplô res fiet clarior: Quando Natura intendit generare hominem, facit id non in regno minerali, aut vegetabili, sed solum ac unicè in regno ANIMALI HUMANO, ex semine hujus regni proprio, humano scilicet; idque absque ulla unquã rei extraneæ admixtione, seu ex illius regni limitibus egressione; & sic Natura non miscet hominem equo, bovi, cani, alterivè bestię, ne inde monstrosa quædam hominis soboles procreetur. Similiter se habet in alijs Naturæ regnis

Quùm igitur omne nostrum propo-
situm cum Natura concordare oportea-
t, sequitur infallibiliter, lapidem philo-
sophicum nusquam alibi fieri posse, quã
solum ac unicè in regno minerali metal-
lico; idque itidem absque ulla unquam
rei extraneæ additione, seu ex illius re-
gni limitibus egressione; & sic ars no-
stra similiter non miscet metallum ulli
rei, quæ extra regnum minerale metal-
licum pertineat, ne inde fiat error: Et in
hoc omnes veri philosophi consenti-
unt: ratio est, quia omnes res, ex quibus
meralla non nascuntur, cum metallis
nullam prorsus habent concordantiam
seu commixtionem radicalem: Hinc pi-
us Bernardus Comes Trevisanus sui li-
bri parte tertia sic concludens inquit:
Quis igitur adeo presumptuosus, ut cre-
dat, se illud perficere posse, taleque red-
dere, quale desideramus, alio quopiam
extraneo, in quo nulla radicalis habetur
commixtio?

Quùm autem impostores ac sophistæ
vagentur ex uno Naturę regno in aliud,
& sic

& sic per consequens ex una materia in alteram, ecquis non ad oculum videret, illorum scopum non esse decipere? Ad hæc etiam, sicuti circa multas ac diversas versantur materias, ita multis quoq; ac diversis vasis, jam vitreis, mox æneis, modò ferreis, & plerumq; magna ignis violentia utuntur: quæ omnia rursus directè pugnant contra Naturæ cursum quæ nihil violenter, sed verè naturaliter agit.

Ex quo denuò ultrò sequitur, quòd omnes, qui in extraneis laborant, & modo extraneo, & nihilominus tamen sua ementita & sophistica Recepta sub pōpōsa specie veri publicant, fugiendi sint: Non enim sufficit dicere, Recipe hoc & illud, & fac taliter nescio qualiter, firmissima Naturę fundamenta requiruntur, priusquam velum applicetur ad praxin, alias in vanum laboratur: Nec satis est, posse speciosè hac de re loqui, & multa ex propria phantasia blaterare: Hæc enim omnia rem non certificant, sed tantum nugamenta sunt. Artis cer-

titudo consistit in DA DEMONSTRAN-
 DI; idque non aliter, quàm per LUMEN
 NATURÆ ET PHILOSOPHOS, uti è se-
 quentibus regulis latius percipies:

R E G V L A S E C V N D A.

Quemadmodū faber aurarius verum
 aurum à falso probaturus, non statim
 auri splendorem, neq; gravitatem curat,
 verum etiam ad maiorem rei certitudi-
 nem experitur, nūm examinationem ci-
 neritij & cæmenti toleret, tandem quo-
 que ad lapidem lydium examinat. Atq;
 hoc fundamentum est, ex quo aurum
 falsum à vero internoscitur.

Item, quemadmodum sola scriptura
 sacra agnoscitur iudex, regula & norma,
 ad quam ceu ad lapidem lydium omnia
 dogmata exigenda & judicanda sunt, an
 pia, an impia, an vera, an verò falsa sint.
 Quæ autem extra sacrorum Bibliorum
 CONCORDANTIAM allegantur, non ob-
 tinent auctoritatem judicis: Hæc enim
 dignitas soli scripture Propheticae & A-
 postolicae debetur: Nam illa sola omnes
 con-

controversias diluit, discutit, & veri judicis officio fungitur.

Item, quemadmodum Jurisconsultus fundamentum suum petit è textu juris imperialium: ITA similiter philosophia nostra, nisi procedat ex eodem ipso fundamento, quò nos veri philosophi unanimi consensu relegant, NEMPE E LUMINE NATURÆ, ET LEGIBUS, ITA NIMIRUM UT HÆC AMBO quàm justissime, & sine ulla contradictione CONCORDENT, vana sunt omnia:

REGULA TERTIA.

Qui ergò vult hoc magnum Naturæ arcanum revelare, eum oportet habere immobilia fundamenta atque regulas, juxta quas totius rei caput recte cognosci, & intelligi possit: Nec quidem illa fundamenta è sui proprii cerebri figmento, aut alio sophisticationis pigmento petenda, sed ex hisce duobus, nempe è LUMINE NATURÆ & philosophorum DICTIS sunt demonstranda: Ipsi n. philosophi tū
E 4 leges

leges omnes, cum omnia luminis Naturæ exempla ad aperiendum totum Myſterium adeo affatim atque ſufficienter hinc inde ſparſim in ſuis libris poſuerunt, ut nil omnino de noſtro addere, opus ſit. Ex tali inquam HARMONIA Naturæ & legum, veritas pura, ſimplex, & ab omni veſte nuda prodit. Quicquid autem extra hanc luminis Naturæ atq; legum philoſophicarum HARMONIAM in hac arte dicitur aut concluditur, nil niſi mera ſophiſticatione eſt; ac proinde deceptio: Hæc enim certitudo ſoli luminis Naturæ & legi philoſophicæ debetur.

Hinc ergo ſola luminis Naturæ atq; legum philoſophicarum HARMONIA, eſt unicum illud ſymbolum, quo PHILOſOPHUS à ſophiſta, & ſic verum à falſo, luxque à tenebris proditur. Pergamus ad alia:

Quæris. Annon hæc ſcientia poſſit dari paucis verbis?

Reſpondeo: Poſſent quidem omnia pauciſſimis dari lineis, imò verbis: ſed omni-

minimò oportet, ac necessum est, ut habeas Cognitionem Naturæ: alias enim tam brevibus verbis, tamque levi modo procedendi non crederes, teste ipso Comite Trevisano, qui in sua præfatione sic ait: Facilis est admodum, & usque adeò, ut, si claris enarrarem verbis, vel ad oculum demonstrarem, vix credere possis. Id ipsum innuit clarissimus in hac arte philosophus Michael Sedinvogius, dum ita loquitur: Aliquoties accidit, ut quibusdam de verbo ad verbum artem insinuarem, SED NEQVAQVAM assequi potuerunt, NON CREDENTES aquam in mari nostro esse, & tamen philosophi videri volebant. Hæc illi.

Unde liquet apertissimè, Naturæ cognitionem omninè esse necessariam, nullamq; unquam veram praxin manuum formari posse, nisi prius vera Naturæ Cognitio præcedat: Nam hæc est in artificis mente fabrica illa idealis, ex qua artifex extrariâ suam praxin conducit, estq; unica illa clavis atq; janitrix, quæ philosophos, & sic totum Mysterium a-

perit. Vel: Naturæ cognitio est solum illud lumen, quod in tenebris lucet clarissimè: quò præviò, reliqua ignorari non poterunt: Nam sola Naturæ cognitio errores prævidet, corrigit, emendat, omniaque ostendit. Quicumq; veram habet Naturæ cognitionem, veram etiam habet artis Theorian: quia vera Naturæ cognitio nil aliud est, quàm Theoria: Theoria verò nil aliud, quàm certa præconcepta Praxis, quæ sola parit miraculum. Qui ergò veram habet Naturæ cognitionem, hic sua Praxi, hoc est, suò labore non frustrabitur, nec alij, quibus opem feret aut consilium. Quamobrem, etiam Veneranda Fraternitas Rosæ Crucis circa suæ Confessionis finem rectè & piè monet, quòd nèpe hujus philosophiæ inquisitores non sint admittendi ad praxin, nisi priùs rectam habuerint Naturæ cognitionem. Idem intelligi datur à philosopho per hæc verba: Hi trās-eunt ad praxin sicut asinus ad cœnā, nesciens ad quid porrigat rostrū, nisi quantum sensus exteriores sine intellectu per-

visum & gustū ad pabula deducunt: Sic
& ipsi asini sine veris principijs, & studiis
fructuosis, ac sine Naturæ cognitione
querūt opera Naturę perficere, & secre-
tum secretissimū totius philosophię na-
turalis. Hoc ipsū quoq; affirmat probus
Michael Sedinvogius hisce verbis: Fru-
strā laborat ille, qui sine cognitione Na-
turę manus ad labores porrigit. Item in
eodem capitulo: Sine lumine & cogniti-
one Naturę impossibile est, hanc assequi
artem. Et iterū eodē librō: Multō me-
lius est, cerebrō & imaginatione prius
discere, quā manu & sumptibus. Est igi-
tur imprimis atq; maximè necessarium,
habere cognitionem Naturę: Sic namq;
non laborabis in incertum eventū, sed
quia agis uti Natura jubet, etiā Natura
desiderium tuū adimplebit. O Naturæ
simplicitas, quę tuam normā sequentib.
omnia revelas! Non in verborū subtilita-
te, sed tantū in Naturę simplicitate to-
tum secretū latet: Hanc ipsam Naturæ
simplicitatē antecessores nostri quā cu-
riosissimè sequentes, lapidē philosophi-
cum sine ullis libris invenerunt. De-

Dementię ergò in hac arte meritò illos accusant, qui alia via, quàm ipsa Natura ab exemplis suarum operationum præmonstrat, procedere volunt: Non enim tam ex libris hominum, quàm ex libro solius Naturæ hæc philosophia discenda est. Et si de arte aperienda nil aliud extaret, quàm quòd philosophus saltem dixisset:

QUI PRINCIPIA NATURALIA IN SEIPSO IGNORAVIT, HIC IAM MULTUM REMOTUS EST AB HAC ARTE: QVONIAM NON HABET RADICEM VERAM, SUPER QUAM INTENTIONEM SUAM FUNDET.

Tamen sola hæc sententia, quæ planè aurea est, rectè intelligenti plusquàm satis sufficeret ad aperiendum totum Mysterium: Verùm, eos sic contra clarum Naturæ solem cæcutire oportet: Si enim statim à prima operis inceptione videre possent materiam veram, & subinde viam, qua ulterius pergendum, ars nostra propter facilitatem jam pridem viluisset. Recta via facilis, sed non est, nec esse poterit unquam hæc ars inventu factuque tam communis atque in se ipsa facilis existit: Est enim purum donum

num Dei, quod datur immediatè per Spiritum sanctum intellectum hominis illuminantem, vel per medium alicujus fidelis præceptoris : nam alioquin impossibile esset, homines in tanta veritatis luce adeò usque occæcari. Hinc ad quæstionem tuam, An ars sit adeò difficilis, ut eam nonnulli faciunt, sic respondere, datur occasio.

Quamvis aurum sit metallum excellens, pretiosum atq; nobile, haud tamen inde sequitur, artem propterea etiã oportere esse difficilem, sed potiùs elucet, quum omnia è lumine naturæ procedant; ac proinde necessario unus labor ex alio sequatur, artem esse facilem. Quod autem philosophi eam tantoperè, adeoq; profundè tegant, id solum fecere, ne vilesceret: Nisi enim hæc ars esset admodum facilis, non ita sub miris ænigmatum figuris, longoque verborum ambitu eam occultassent. Nam quod intellectu est difficile, illud ulteriori occultatione non eget: quia per se satis difficile intricatum, obscurum, seu occultum est.

est: è contrà verò, quòd factu facile est, ac propterea nolumus, ut aliis innotescat, illud necessario obscuris verbis involvimus, ut sic multùm difficultatis præ se ferre videatur, alioquin commune fieret artificium: Ubi enim arcanum desinit, ibidem artificium mechanicum incipit, & sic insipiens sapienti, pauper diviti, inferiorq; superiori similis foret, nulla à subditis obedientia principibus præstaretur, dilectio erga proximum penitus evanesceret, alter in alterum sævi-
ret, & quicquid hujusmodi infinitorum ac enormium peccatorum hinc oriretur, ita ut rerum omnium metamorphosis esse, tandemque mundus inde pessum ire cogeretur: Ille verò, per quem hoc sacrum Naturæ mysterium vulgo propalatum esset, proculdubio æternas lueret pœnas: quia horum omnium malorum ipse causa fuisset.

Interim tamen ex ijs, quæ dicta sunt, tam facilem existimare artem non oportet, ut quivis eam statim assequatur: Nam Mercurium nostrum præparare,
mul-

multas inter operandum requirit subtilitates, quarum hic non est facienda mentio.

Ad petitionem tuam de designandis libris selectioribus in hac philosophia, sic respondeo: Infiniti quidem sunt libri de hac arte tractantes, sed omnes adulterini, saltem falsa Alchymistarum Recepta continent, aut si qui philosophi genuinos edidēre libros, tamen usque adeò obscuri sunt, ut, qui prætendit artem invenire mediò librorum istorum, rarò & tardè rem assequatur: sibi-ipsis tantùm & intelligentibus, non incipientibus scripserunt: libros suos nullis exemplis Naturæ, nec aphorismis illustrarunt, sed solùm ænigmatibus, ac verborum involuctis impleverunt: quia maximè veriti sunt, ne quis indignus artem ab exemplorum naturalium inductione conciperet, ac postea temerè in vulgus, aut in indignum quendam profanaret. Hinc itaque vix in ullo reperies veritatem.

eate-

eatenus nobis patefactam, quàm in istis; quos nuper, & partim in hoc Scripto nominavi: illi enim strata viam filiis sapientiæ fecere, qua pervenire possent ad cognitionem artis: nō sibi ipsis tantum scripserunt, sed media dederunt, dum nos solum ac unice ad exempla & operationes Naturæ relegant, quibus hanc philosophiam facile apprehendere atq; cognoscere possumus, dummodò nobis pium propositum erga Deum atque homines faciamus; ac postea ipsum Naturæ filium quàm constantissimè sequamur, nec ab eo deflectamus unquam.

Nunc paucis explanabo, quænam sit illa Natura, ad cuius lumen oporteat componi lapidem philosophicum, & quales debeant esse Naturæ scrutatores. Ut autem res tantò facilius intelligatur, sciendum est, me hic tantum loquuturum de Natura generante, seu propagante ordinariè, nempe quodvis ex suo simili: Corruptio aliter se habet: Est enim mutatio, qua ad qualitatem contrariam itur, quo pacto album quippiam fieri, &

nigrum quippiam fieri ; inter se opponuntur: alterantur enim hæc, atque in qualitatis contrarios terminos mutatio fit, sicuti videmus , quòd vegetabiles herbæ in stomachum ingestæ in chylum convertuntur, chylus per hepar in sanguinem, & sanguis per renes & testiculos in sperma vel semen, ex quo tandem homo nascitur, qui denuò putrescens aptissima alimenta herbis quibuscunq; impertit, &c. Eodem modò canis strangulatus in vespas, & vituli viscera in apes transformari perhibentur: Hic simile non generat suum simile. Item, si videas herbam vel arborem trāsire in cinerem, cinerem in vitrum: Hic quoque herba vel arbor non generat suum simile, sed omninò qualitatis suæ contrarios terminos. Quænam autem sit hujus dissimilitudinis causa, facile patet, nempe quia corruptio corporis & seminis destructio hoc pacto præcescit: Certum enim est, quod ex corpore humano destructo seu mortuo non generetur seu propagetur homo, sed aliud quippiam à forma hu-

F ma;

mana omninò dissimile. Dùm autem homo, herba, arbor, metallum, &c. suam activam vim vegetam, atq; vitalem obtinent, tunc certè sunt initium ulterioris imò ac infinitæ propagationis: quando autem eorum substantia generativa, hoc est humidum radicale, vel semen corrumpitur seu occiditur, tunc vim generandi penitus amittunt, & sic ex illis nulla ampliùs propagatio ordinaria fieri potest: quia privatio causæ efficientis tollit effectum ipsum.

Nec obstat, quòd infero, neminem negare posse, quin etiam Natura opere-
tur in stomacho, hepate, renibus, testiculis, &c. & sic ex herbis per humanalia organa digestis hominem enasci posse: Generatio enim seu propagatio humana non fit ex causa longè remota ut sunt herbæ, fruges panis, & id genus edulia, sed à causa ad generandum hominem proxima: Nam certè quò quid rei nascendæ natura fuerit similitius, eò faciliùs citiusq; generabit suum simile: Faciliore etiam est, magisq; naturalis propinquorum,
rum,

rum,quàm remotorum invicem operatio. Exemplô: Quando Natura intendit generare seu propagare alicujus rei simile, non accipit quod est ab illa generanda seu propaganda re disimile, & sic per cōsequens lōgè remotū, sed accipit tale simile, quale ipsa sibi proponit generare. Quēadmodum n. finis suū principiū, ita omne genitū respicit suum genitorē, cujus nēpe formā representat. Hisce ita prēviis, pergo ad propositum: NATURA est una, vera, continua, confusio- nis ignara, patiens, constans, & simplex.

Una est, quod expre: sē videmus in omni rerū generatione: quū n. medita- tur generare quippiam, unum tantūm habet, tenerq; modum, & non plures.

Una quidem est, & tamen res produ- cit diversas, uti indies ac ubique vide- mus ex rebus generatis, mineralibus vi- delicet, vegetabilibus & animalibus.

Quamvis autem natura rerum diver- sarum sit productrix seu genitrix, tamen non ex quolibet facit quodlibet, sed secundum immutabile Dei statutum

unumquodque generat vel producit ex suo proprio semine. Quicquid ergo semen vult, operatur Natura, sive seminis potentia sit nobilis, sive ignobilis.

Sed obijcies, non omnia ex suo proprio semine, sed certa quædam animalcula ex putredine, & cœno nasci.

Respondeo, Dei creaturas ita distinguendas, ut aliæ ordinariæ sint, & speciē in rerum Natura obtineant: aliæ monstra, & errores potius vel Naturæ anomala quædam habenda. Plura de hisce infectis afferri posset à physica schola, sed quid hæc quisquiliæ ad nostrum propositum? Satis enim confirmat fecunditatis benedictio, hominem ex homine, equum ex equo, Leonem ex Leone prodire, & sic deinceps. Pergamus:

Natura vera est: quia ipsa veritas, nempe Deus eam fecit, eiq; statim in creatione mundi potentem vim implantavit ex quatuor elementorum commoda commixtione producendi omnis generis semina, ut postea ex quolibet semine non alienum quippiam, sed id genera-

ret,

ret, cujus potentia seu formæ semen esset. Hinc etiam Natura non ementitur hominem ex alio quopiam principio, quam è proprio semine humano; & sic deinceps omnia reliqua, tam quæ suprâ, quàm quæ infrâ in terræ visceribus nascuntur.

Natura continua est: quàm primùm enim quippiam generare incepit, sine intermissione pergit ad summam usque istius rei perfectionem, nisi fortè accidentaliter præpediatur.

Natura est confusionis ignara: generando n. hominem operatur per gradus in hunc modum: Ex commixtione mutua viri ac mulieris fit unio seminis: Ex unione coagulum: Ex coagulo forma infantis: Ex infante puer: Ex puero adolescens, & sic assiduo ordine usque ad perfectum hominem.

Natura patiens est: quia in rebus generandis non festinat, sed gradatim successivè operatur.

Constans est: quùm enim intendit generare hominem, non vagatur ex regno

animali humano in aliud, & sic ex una materia in alteram, sed in regno animali humano constanter manet, & sic non miscet marem & foeminam, nec eorum semen cum alijs rebus extra regnum animale humanum pertinentibus, ne fiat monstrum.

Simplex est: generando enim hominem non meditatur sublimia vel subtilia, quæ nempe contra suum ipsius cursum militant, sed in simplici generationis via persistit usque ad complementum hominis.

Quamobrem tu, qui hujus inferioris Naturæ princeps constitutus es, si tibi proponis arte conficere, quod Natura sua sponte nunquam fecisset, nec etiam meditata esset, nempe lapidem philosophicum, oportet, ac necessum est, ut sis omninò talis, qualis est ipsa Natura.

1. Unus, hoc est ne tibi persuadeas, lapidem philosophicum posse fieri pluribus modis, quàm unò: Omne enim quod ritè peragitur, unicò mediò perficitur.

2. Verax, hoc est ne quæras in re, quod
in ea

in ea nō est: Non n. ex quolibet fit quodlibet, sed determinatū ex determinato.

3. Continuus, hoc est non jam hoc incipias, postea intermittas, sed quā primum veram habes materiam, verumq; laborandi modum, actiones tuæ sint continuæ, non interruptæ.

4. Confusionis ignarus, h.e. sicuti Natura deducit res de potētia ad actum secundum ordinē, ita & tu nihil confusè, sed omnia justissimō ordine age. Vel: Quēadmodum Natura nil absq; ordine vel meditatur, vel efficit, ita similiter in hac arte nil confusè agitur, sed semper unus labor ex alio sequitur necessario.

5. Patiens: omnis enim digestio requirit sibi tempus sufficiens.

6. Constans, hoc est ne vagare ex uno Nature regno in aliud, & sic ex una materia in alteram, sed unice saltem materiæ animum applica.

7. Simplex, nempe non velis tibi imaginari res subtiles, de quibus Natura nil scit, sed manere in via regia, plana, ac simplici, quam Natura ab exemplis

operationum suarum præscribit: quicquid autem extra hoc lumen Naturæ tentatur, vanum est, & nil nisi temporis, sumptuum, atque laborum perditio.

Haftenus Naturam, quo fieri potuit succinctius explanavi, ac quidem eum in finem, ut te non modo à devijs in semitam rectam reducerem, verum etiam præcaverem, ne lapidem philosophicū alibi quæreres, quàm IN SOLA LUMINIS NATURÆ SIMPLICITATE. Sunt enim inter cæteros, qui putant, lapidem philosophicum quærendum esse in Magia divina, & ex hoc præcipuè capite: quia hæc scientia sæpè appellatur scientia divina & supernaturalis: quorum quidem intentio non est improbanda: descendit enim omne donum bonum & perfectū à Deo Patre LUMINUM, sine quo nil boni possumus facere: Interim tamen miracula divina etiam infimis Naturæ operibus communicare atque æquiparare, & ita cū profanis permiscere atq; confundere, impium est. Quamprimū enim Deus orbem hunc inferiorem cunctis

Etis

Etis creaturarum ordinibus compleverat, universæ Naturæ semen singulis indidit, ex quo, ut in anterioribus dictum extat, nova rerum progenies indies nasceretur. Ex hoc, inquam, Naturæ fonte ARS nostra manat, nec profundius, nec altius, neque remotius exquirenda.

Est quidem Natura magia divina: quia Deuseam fecit, sed est magia omnino naturalis, juxta quam nempe certò ac definitè scimus atque videmus, quid ex quovis creato singulatim rursus enasci oporteat. Magia verò supernaturalis seu Cabala ab hac prorsus est abstracta atque separata, quia contra eam militat, in eo scilicet, dum ejus proprium non est generare, sed tantum sacræ legis Mysteria elucidare, eaq; sine causarum naturalium interventu declarare, ac docere quânam cum Deo vivendum, & ex ipso solo prophetandum sit; præfagia siquidem illa futurorum ex natura præteritorum & præsentium effari docet. Hanc utramq; Magiam habet veneranda Fraternitas Rosæ Crucis: Verum, quia in

in thesauris Magiæ supernaturalis recondita sunt longè ulteriora, majora, sublimioraq; quàm in Magia naturali, merito pia Fraternitas fatetur, quòd aurum facere veris philosophis, hoc est Naturæ scientibus res sit facilima, imò in comparatione Magnalium è Magia supernaturali provenientium, saltem PARERGON, & rectè quidem: Nam certè quæ fiunt ex ordine Naturæ, non æquè mirabilia sunt, ac illa quæ Naturam superant: quamvis & quæ Natura facit in hac arte etiam sint maximè admiranda. Sed profectò, quoties miracula, quæ in ista Confessione extra hoc Parergon recensentur, mecum considero & contemplor, toties quasi in abyssum mens mea rapitur, & inintuenda, contemplandaque miraculorum magnitudine vires animæ deficiunt; & dum me ab hisce demitto ad lapidē philosophicum, intellectui meo semper obviat sententia Salomonis Sap. 7. SAPIENTIAM regnis & sedibus præpono, & divitias nihil esse duco in comparatione illius: nec comparo illi LAPIDEM

DEM PRETIOSUM : QUONIAM OMNE AURUM in comparatione illius arena est exigua, & tanquam lutum æstimandum argentum in conspectu illius.

Sunt & alij, qui lapidem philosophicum petunt è Nicromantia, nempe per conjurationes spirituum, sigilla, characteres, & hujusmodi diabolica, sed abeat tale genus hominum, & tales colligat fructus, quales ipforum errores merentur. Nos interim certi sumus, quùm diabolus sit pater tenebrarum & mendaciorum, quòd nullum ab eo donum possit dari bonum & perfectum : Bonum enim & perfectum donum non diabolo dat Deus, sed tantùm homini, juxta virtutem verbi ad hominem facti : Omnia subjecisti sub pedibus ejus oves & boves universas : insuper & pecora campi, volucres cœli, & pisces maris. Item Christus inquit : PETITE ET ACCIPIETIS, at regnum Dei primùm, & cætera adjicientur vobis. Hæc divinorum verborum virtus, quùm diabolũ ab omni bonorum & per-

& perfectorum donorum possessione secludat, qui posset dare aliis, quorum ille nunquam fuit, est, nec erit acceptor, & super quæ dandi potestatem, nec habuit, nec habet, neq; habebit unquam: Redeo nunc, unde supra sum digressus:

Appellatur hæc ars divina & supernaturalis nulla alia causa, quàm ob stupendos effectus, quos nimirum lapis ipse in projectione præstat: quemadmodum enim una pars fermenti habet convertere infinitas partes pastæ in suam naturam, ita & hic lapis habet convertere infinitas partes metallorum ad se; cuius rei exemplum habemus clarum ab ipso Raymundo Lullio circa finem suorum experimentorum per hæc verba: Restat nunc dilecte fili, ut hujus lapidis admirandam finiamus projectionem; cuius vis activa tantæ est sublimitatis atque immensitatis, ut fermè crederem, **UNIVERSUM MARE**, si argentum vivum esset, mirabili hac medicina congelari & in aurum converti posse. Quamobrem, id, quum videris, ne putes, per incan-

cantamentum vel oculorum fascinationem fieri: Sicut enim una libra fermenti centies millies millenas libras pastæ in sui naturam mutat: ita similiter, imò ac multò efficacius hæc medicina in metallis operatur. Haftenus. Hinc factum est, ut ipse Lullius projectionem super metalla faciens ferè desperaret ab arte, nempe quum videret, lapidem præ nimis immensa sua virtute, & igneitate metalla non mox illico in aurum, sed in merum pulverem ejusdem efficaciam, cujus ipse lapis erat, convertisse. Hinc verè Metaphysicum opus hoc loco, optimo jure nominatur, & magnum illud supernaturale secretum, ob quod philosophi nostram scientiam divinam esse dixerunt: quia deficiunt in ea rationes humanæ.

Scimus quidem, quare lapis factus sit totus ignis: cur verò ejus tam exilis particula penè innumeras partes argenti vivi vulgi in aurum convertat, non facile est explicare: quia id fit ex occultis & abditis naturæ proprietatibus,

Sola

Sola igitur projectio est illa potissima causa, quæ facit artem nostram reputari pro opere supernaturali; cuius rei multa possem huc allegare exempla, verum quia passim habentur apud philosophos, unicum saltem ex præcitato loco Raymundi proferam ut sequitur:

Jam procedemus; inquit, ad projectionem: Accipe de hac preciosa medicina partem unam instar magnitudinis fabæ, & projice super mille uncias argenti vivi, & illico fiet medicina conversa in pulverem rubrum, de hoc pulvere accipe unciam unam, & projice super mille uncias novi argenti vivi, & statim etiam convertetur in medicinam, de hac medicina accipe rursum unciam unam, & projice super mille uncias novi argenti vivi, & iterum fiet medicina, de hac postrema medicina projice denuò unciam unam super decem mille uncias novi argenti vivi, & hoc totum convertetur in aurum, melius quàm quod minera peperit. Hæc ille.

Si jam benè calculum ponas, habebis ex unica illa particula tincturæ 1000.0000000000000000. uncias auri puri, quæ justè constituunt 6:5000000000000000. libras auri.

O verè Metaphysicum ! O præstantissimum aurum philosophorum ! O aurea substantia metallorum ! O magnes noster, quem mortales dum quotidie oculis vident, & manibus tractant, non agnoscunt ! O Æterna Sapientia ab æterno, quis tibi potest unquam satis condignas agere gratias pro tam incomparabili mysterio, quod in profundum NATURÆ PLANTASTI ! Quid conqueruntur adhuc mortales anxij ? Cur infinitis animos suos curis exagitant miseri, quùm Deus omnia dederit omnibus, dicens : Pulsate & aperietur vobis, petite & dabitur, quærite & invenietis : sed ante omnia regnum Dei, & omnia adiicientur vobis. VERUM, ea cognoscere, quæ in Naturæ sinu latent non est omnibus datum cœlitùs.

O ter-

O terque quaterque felicem, qui hoc magnum Naturæ mysterium sibi habet RECTE REVELATUM! Eum perfectò oportet in constellatione salubri natum esse: cui ad tam incomparabilis mysterij revelationem PATET ADITUS! Illi inquam, qui tale mysterium revelat alteri, non potest parallelum seu æquivalens reddi: quoniam qui habet hoc arcānum ad finem divitiarum pervenit, & totius arcanorum Monarchiæ factus est rex & possessor; non tam ex eo, quod habet potestatem convertendi metalla in aurum & argentum, quàm quod hominē potest curare & liberare ab omni corporis ægitudine usque ad ultimum à Deo constitutum terminum mortis: quemadmodum enim lapis philosophicus metalla imperfecta ab omni imperfectiōe sanat usque in supremum perfectiōnes gradum, ita quoque existit medicina universalis ad percurandum, Deo volente, omnes indifferenter humani corporis morbos, qui nempe à causis naturalibus in corpore humano generantur quo-

quorum plurimos alij medici pro planè incurabilibus æstimant, & relinquunt. Quapropter hæc MEDICINA præ omnibus alijs medicinis & mundi divitiis est oppidò perquirenda: Quid enim illa POST COGNITIONEM DEI excellen-
tius? Quid cognitu desideratius, & intellectu jucundius esse potest? Altera Theologia verè nominanda venit, in eo scilicet, dùm nedum spectantem ad summam traducit admirationem, verùm etiam lapideum quemvis hominem à mala vita ad pœnitentiam, pietatem & agnitionem sui Creatoris commover!

Quùm itaque lapis noster sit fons divitiarum inexhaustus, meritò eum ambo philosophi Hermes & Geber sic commendant: Qui hanc artem semel perfecit, si deberet vivere mille millibus annis, & singulis diebus nutrire quatuor millia hominum, non egeret. Et hoc confirmat Senior, dicens: Est ita dives, habens lapidem nostrum, sicut qui habet ignem, potest dare ignem cui vult

& quando vult, & quantum vult, sine suo periculo & defectu. Hæc illi.

Licet autem ars hoc loco non imitetur Naturā, propter insignem ejus sublimitatem, id tamen facit in prima sua operatione, quemadmodum apertè testatur Dionysius Zacharius dum inquit: Naturalis dicitur scientia, quòd in prima sua operatione imitatur Naturam, quanto diligentius potest. Nec impedit, quòd Geber in sua summa dicit, artem non posse imitari Naturam in omnibus: hoc enim intelligi voluit non de prima operatione, sed tantum de secunda finali in projectione, nempe quia ibi artis operatio multò altior & sublimior est, quàm Naturæ: Unde per verbum (in prima operatione) intellige totam præparationem lapidis usque ad projectionem: Nam, quòd ars in prima sua operatione Naturam omninò imitetur usque ad opus projectionis, affirmat ipse Geber in eadem sua Summa: Non est, inquit, quod filius artis animus despondeat in hoc opere divino: Siqui-

Siquidem assidue meditans causas naturalium compositionum, tandem eò perveniet, quò tendit animus ejus. Item in eadem Summa: Ars nostra Naturam imitatur, quantò propiùs possibiliusq; fieri potest. Id ipsum fatentur omnes veri philosophi, imò ferè ad ravim usque clamant, quòd sine Naturæ imitatione impossibile sit, hanc assequi artem, nisi singulari revelatione divina alicui contingat, vel per secretam amici demonstrationem.

Assentior quidem, si omnia contemplari velimus ad subtilissimum, posse etiam primas artis actiones dici supernaturales: quia ars corrigit, superat & transcendit Naturam, in eo scilicet, dùm intendit meliorare tincturam solis in solè plùsquam est in sua Natura: Verum enimverò talis actio instituitur necessario, ut opus finale sit melius actione, & effectus potior habeatur causa juxta Aristotelem, qui librò primò Ethicorum rectè præcipit, Opus esse melius actione, quàm operis causa actio suscipiatur:

Semper enim in causis principem locum finis obtinet: ut domus ædificatione melior, & messis agricultura, & tela textura, & vinum racematione. Sed hæc dicta sint per obliquum, transeamus ad alia:

Quòd statuis vegetabilia posse reduci in quatuor elementa, & sic eorum substantiam subtilem extrahi, nihil facit ad præsens negotium: Vegetabilia enim non spectant ad classem mineralem metallicam, sed ab ea planè secluduntur: quia omnis Natura sola sua Natura in suo regno lætatur. Præter hæc etiam manifestè videt monoculus, talem tuam reductionem ex diametro pugnare contra Naturam, quæ ad propagandum aliqujus rei simile, in quatuor elementa destrui abhorret & fugit.

Concedo quidem nullam materiam posse ità destrui, quin sub aliqua maneat forma: quòd autem materia sive in tria, sive quatuor principia destructa, possit esse apta ad propagandum suum simile, negatur omnino: quia Natura
per

per tale contrarium impeditur, quò minus motum suum ordinarium peragere queat : non enim data causa efficiente ad suum finem disposita, non datur effectus desideratus, sed planè alienus: quia semper secundum materiæ dispositionem agit forma. Quare hæc tibi sit universalis regula : In quavis generatione ordinaria, necesfariò respondent ultima primis: Nam omnis finis testatur de suo principio, & è contrà omne principium respicit suum finem.

Concedo etiam, quòd Natura in vegetabilibus materiam corrumpit, sed corrumpendo disponit ad potentiam formæ receptivam, & cœlestium influxuum, quæ tandem suò determinatò tempore rursùm prorumpit in actum & formam specificam: quod ex tua destructione fieri minimè potest: quamobrem etiam remota est, & operi nostro incongrua.

Si ergò intendis corpus tuum specificum propagare, ne destruas formam physicam: hac enim destructa, non est

artis iterum eandem restituere. A vivo & corporeo incipe, incorporea non generant, mortua etiam nihil agunt. Exemplô: Si vivus homo cum viva muliere misceatur, fit inde generatio, non autem ex mortuo viro cum viva muliere. Jungatur viva cum vivo, tum demum foemina virum solvit, & iste mulierem foecundam reddit. Hinc subjungis duas quæstiones, quarum prima hæc est:

Si vegetabilia sunt ab opere philosophico rejicienda, cur ergo philosophi materiam suam appellant vegetabilem?

Respondeo: Quod philosophi materiam suam appellant vegetabilem, id faciunt non quod re ipsa sit res aliqua vegetabilis seu plantalis, sed tantum quia in ipsa vegetatur & crescit gradus sapientiæ nostræ: tum etiam quia non aliter quam naturalia vegetabilia suo tempore varios flores proferunt, materia lapidis colores pulcherrimos palam facit in florum suorum productione.

O quam multi inter modernos laborantes

rantes philosophi circa hoc nostrum
vegetabile decepti sunt, & adhuc deci-
piuntur, erraverunt, & adhuc errant:
quia sperant fructus colligere antequam
sint maturi, & metere ante messem: non
attendentes, quòd lapis noster clamat
assiduè: Defende me ab omnibus inimi-
cis meis, Da mihi robur & vires, ut triū-
phare, & in exaltatione mea jubulare
possim. Hic, ô fili sapientiæ, siste paulis-
per gradum, & contemplare diligenter
omnia quæ dicta sunt, & imposterum di-
centur, ut videas, quis sit erroris tui cau-
sa? An mea fidelitas in dicendo? An tua
impatientia in continuando? Intelli-
genti dixi omnia: tu autem evigila, aperi
oculos intellectus, animumq; adverte ad
sapientiam nostram, quam non mei, sed
solùm tui gratia, per charitatem Chri-
stianam, qua tibi devinctus sum, tam fi-
deliter conscribere suscepi. Si nondū in-
tellexeris, quæ te intelligere oportet, ad
hanc philosophiā sciendam non electū
te putes, aut ex præscientia divina electi-
onis horam tui nondum advenisse. Ad

alteram quæstionem veniendum est, quæ sic habet:

Qui Solus destructionem ignorat, constructionem ejus ex cursu Naturæ necessario habet ignorare.

Respondeo : Si hoc dictum sumatur philosophicè, uti hic debet, maximè verum est, imò ac necessarium: Velut enim homo ante multiplicationem instar unitatis est, & res quasi mortua, in qua unitate si maneret, non scilicet commiscendo se cum suo compari, genus suum ulteriùs propagare non posset: ITA quoque metalla, quandiu manent insoluta, mortua sunt; & sic inde lapidem fieri, est impossibile: quia tali via præcluditur omnis generationis motus: Unde necessario consequitur intentionis nullitas: Non enim præeunte verò principiò, non sequitur verus finis.

Sin verò præcitatum dictum interpretandum putas ad tria vel quatuor principia, falsa est tua opinio; ac proinde
tibi

tibi respondendum idem quod in superioribus, aurum scilicet non ulterius esse resolvendum, quàm in sulphur & mercurium, quæ materia, lapidis est prima, proxima & immediata. Verùm hæc materia haberi non potest, nisi per solutionem nostram: Dico per solutionem nostram: quia quilibet vulgaris chymicus imaginatur sibi propriam per aquas fortes: quum tamen non nisi unica tantum sit secundum exigentiam Naturæ vera, nēpe illa, quæ fit cum aqua nostra; & quicunque aliter metalla solvere conatur, non philosophus, sed potius sophista est, & Naturæ vastator.

Non quidem repugnabo, quin auri destructio corpori humano ad medicinam maximè commodare possit: Hoc enim à veteribus philosophis sæpè usu comprobatum est, & adhuc hodiernò die à quibusdam neotericis cum maxima laude comprobatur, imprimis verò à Clarissimo viro domino Francisco Antonio Anglo Med. D. Londinense eximio, qui aurum destruere potest in

substantiam melleam, & medicinalem, potabilem, & solubilem in omni liquore, atque inde miranda in ægro corpore humano præstare, quemadmodum ejus scripta, atque etiam plurimorum & supremæ & infimæ fortis hominum testimonia declarant, & maxima commendatione celebrant: Sed illa destructio ad magisterium nostrum philosophicum est impertinens: Natura enim hac via minimè distrahi vult, nec separari humanis disjunctionibus, uti per summè gradatam essentiam vini, vel spiritum falis, aut id genus alia: sola ipsa novit suas operationes absque ullo corruppentium adminiculo: tùm quia nulla destructio in totum est semen; nec propterea illius quantitas plus virtutis ad generandum suum simile acquisivit, quàm etià antea quùm adhuc esset in sua soliditate corporali; Unde tantùm valet in una forma, quàm in alia; quod non minùs contra Naturam, quæ non destrui, minùs pejorari, sed semper promoveri ac meliorari appetit, pugnat, quàm etiam
inu-

inutilis illa destructio, quæ sine aquarum heterogenearum violentia fieri non potest.

Et quò magis veritas opinionem tuam confutet, & irritam ostendat, considera τὰς τῆς φύσεως δυνάμεις ἐν ἑαυτῇ, & mox invenies, quod Natura generando hominem, non convertat marem & foeminam in totum semen, vel in simile quippiam totum: Hoc enim esset formam humanam destruere, ità ut non amplius apparerent homines; unde per consequens numerus hominum nunquam multiplicaretur, quod absurdum esset, & contra Sapientissimi Creatoris multiplicationis benedictionem: Quamvis enim ambo corpora humana ad procreandum suum simile coeant, nullum tamen eorum destruitur, ità ut non amplius appareat forma hominis, sed utrumque corpus simul; scilicet tam solvens foemininū, quàm solutum masculinum permanet in sua priori specie & forma absque ulla sui corruptione seu destructione, nisi morte perimantur.

Hinc

Hinc etiam dicit Comes Trevisanus: Fatui ex minoribus mineralibus extrahunt aquas corrosivas, in quas ponunt species metallorum, & eas corrodunt: putantes propterea illas solutas esse solutione naturali, quod falsum est: quia vera solutio philosophica requirit permanentiam simul; scilicet solventis & soluti.

Dionysius Zacharius: Falsæ sunt igitur operantum hujusce temporis elementorum separationes sophisticæ in scriptis ejusmodi philosophorum omnium pessimè fundatæ, qui vetant expressè destructionem simplicium in suis præparationibus.

Michael Sedinvogius: Non totum granum vel corpus vertitur in semen, sed tantum in toto corpore hospitatur scintilla aliqua necessaria, quæ à suo corpore custoditur ab omni excessivo calore & frigore: Si habes aures & sensus, hic animadvertite, & securus eris non tantum ab illis, qui locum seminis ignorant, totumque granum in semen reducere

cerentur, verum etiam ab his omnibus, qui in solutione metallorum versantur vana, & metalla per totum solvere volunt, ut postea ex illorum commixtionemutua novum creent metallum. Haetenus.

Vides ergo, quod auri destructio viam non sternat ad ipsum construendum : quia per sui destructionem constitui nihil potest: ipso namque mortuo, pariter moritur ejus substantia, ut ex eo non possit amplius aliud argentum vivum enasci, neque metallum. Unde nisi mente quis caecus fuerit, & planè inops ab ingenio, videbit solutionem nostram non esse solutionem vulgi, nec destructionem nostram, destructionem vulgi, quam haetenus sibi vanè persuasit. Hinc porro sic interrogas:

Est ne igitur planè nulla materia in hac arte destruenda?

Respondeo: Est quidem Luna nostra destruenda, ut non amplius in id, quod fuit ante destructionem, redire valeat:

Ve-

Verum, illa destructio non est formæ privatio, neq; carentia, sed occultæ vitæ manifestatio, & per consequens veræ generationis initium. Si hanc nosti destructionem, habes summum illud arcanum, quod aurum propinquisimè solvit, mortificat, & resurgere facit in longè sublimiorem gradum, quàm erat antea naturaliter; Sed hujus arcani acquisitio, est operatio verè supernaturalis: quia certè ad illud consequendum, utimur planè metaphysicò mediò, quò corporis physis imperfectionem ad veram perfectionem nostram arceamus: quemadmodum ipse maxima cum admiratione fateberis, Quùm TIBI HOC ARCANUM ARCANORUM ARCANISSIMUM AUTHENTICE AD OCULUM REVELAVERO: Postquam verò sciveris VÉRAM NATURAM, quam scire te in hac arte convenit, non miraberis ampliùs: quia palàm AGNOSCES, ipsam Naturam omnia sic operari NECESSARIÒ. Plura dicerem, sed ne meum propositum quoque destruatur, ad alia tuæ epistolæ capita procedo;

Scri-

Scribis item, te posse solvere metalla sine igne:

Respondeo: Concedo quidem id fieri posse per aquas fortes heterogeneousi. Quòd autem illa solutio ad magisterium nostrum sit inanis, probatur à contrario sensu philosophorum unanimiter asserentium, nihil ad artis nostræ principium accedere, quod sit præparatum artificialiter, sed saltem id, quod jam à Natura satis sufficienter generatum est, absq; ulla prævia artificiali præparatione: Sicut enim agricola materiæ suæ principali seu præjacenti nihil addit formæ, nec de substantia, aut proprio vigore aliquid demit, sed illam nudè accipit, uti Natura fecit, & arte sua servili juvat, ferendo videlicet in agrum, cæteraque committendo Naturæ: Ita quoq; verus philosophus saltem adjutor, servus, seu minister Naturæ est, non autem materialium magister, factor, creator, seu deusfactor: Nā in omni materia generativa nihil aut addi, aut demere, aut commutari debet: Nos n. nec in regno minerali, neq; vegetabili, neque animali ullas

un-

unquam materias generativas facere possumus, sola Natura, cui talis potestas à Deo commissa est, ultrò nobis offert: Unde plùs satis liquet, OMNEM aquam solventem non à Natura generatam, sed manibus artificialiter præparatam, pertinere immediatè sub genus aquarum fortium seu violentarum; ac proinde ad opus nostrum prodesse omninò nihil: quia Natura se rei extraneæ commisceri nullo modo patitur, sed solùm sua Natura in suo regno lætatur: nec refert, sive istæ tuæ aquæ solventes sint factæ ex minoribus mineralibus, ut puta vitriolo, alumine, sale nitro, ammoniaco, stibio, mercurio sublimato, sive ex vino, sive ex vegetabilibus: Nam hæc omnia sunt extra regnum minerale metallicum pertinentia; ac proinde ad opus nostrum incongruentia. Atque hæc est prima ratio: altera patet itidem per Naturam, quæ nihil producit in actum absque calore.

Quùm igitur ars imitetur Naturam mera veritate, non solvit metalla absque igne,

igne, quemadmodum omnes philosophi naturales universè testantur, quando sic ajunt aut similiter: Solus ignis est totum opus, & ars integra, quicquid fit, igne fit, non manu, aut alio quovis artificio: Nam igne solo Naturam juvamus, aliud nihil adferre possumus. Nugamenta sunt igitur, quæ de solutione tua profers, & tantùm falsis opinionibus suffulta. Si intendis in philosophia nostra proficere, omnis tua intentio sit secundum Naturam, aliàs semper erras.

Possẽm rationes plures adducere pro tui erroris demonstratione: Verùm quia illæ iam antè alibi satis allatæ sũt ad simile propositum, illis brevitatis gratia supersedebo: ineptum enim est de tam perspicua re pluribus verbis disputare, ne etiam merear accusari tautologix, vel superfluxæ repetitionis.

Porro dicis, materiam lapidis oportere esse universalem: quum autem sola elementa sint rerum omnium materia universalis, concludis materiam lapidis esse ex ijs desumendam, ut sic tandem quæque lapis ipse possit existere medici-

na universalis: Hinc metalla, & omnia reliqua, qua Natura ad suæ perfectionis metam perduxit, appellas particularia, ac proinde ab arte rejicienda, tuamq; banc sententiam stabilire conaris è magno Doctore H. K. Amphitheatro, nēpe per ruinosum illud: Catholicismus in hac arte requiritur, Particularismus est solæcismus. Itē ex alio quodā Doctore Medico nomine J. VV. D. cujus quoque verba sic allegas: Ex his solis (scilicet ipsis elementis, propriè, naturaliter, & genuinè desumptis) medicina universalis fieri debet: omnia alia, non generales, sed certas quasdam definitasque suæ activitatis sphas, ex formis suis particularibus sunt consequuta:

Respondeo: Sanè vulgus, philo-
phantium, & imperita multitudo puta-
ret, hosce Doctores in hoc nostro phi-
losophiæ regno dictaturam gerere, ni-
hilq; præter oracula Delphica in thea-
trum proferre! Verum, ut videas, om-
nia eorum de lapide philosophico scri-
pta, ne casia quidem nuce, imò ac ne hi-
lò digna esse, & tantum ad σοφὸν φάρμακον
adinventa, deducam te ad jubar verita-
tis,

tis, eum ob finem inquam, ut certò tibi constet, quàm turpiter in principia Naturæ, adeòque omnium verorum philosophorum placita impegerint! Unde eos merito judicabis principia naturalia in seipsis aut ignorasse, vel vilipendisse; ac propterea longè remotos fuisse ab hac arte: quoniam non habuerunt radicem veram super quam intentionem suam fundare debuissent.

Scio equidem hoc lumen, quod mox subjiciam, multis nimis vile, simplexque visum iri: sciant autem & illi, quòd ad veram sapientiam nostram pervenire non possunt, qui falsæ suæ sapientiæ fiducia desipientes, cerebri sui ductum ad sublimia usque sequuntur. Simplex Naturæ simplicitas tutissimum est veritatis sigillum. O utinam multis esset cynosura, non dubiro, quin vanas ac trivolas phantasias, quibus asini instar sunt onerati, omnino sint deposituri. Lumen ergò Naturæ, ut paucis me expediam, ita sonat:

Natura, ad formandum infantem non à quatuor principiis seu elementis, quæ sunt omnium generabilium materia remota, sed ab ipso semine, quod est materia infanti proxima, orditur: Nam, dum sperma adhuc in centro seu utero elementorum est, Natura inde formam infantis producere non astringitur, sed quandiu sunt quatuor elementa, & non semen humanum, tandiu Natura potest ex iisdem æquè facile producere arborem quàm infantem, tam citò vaccam, quàm formicam, aut immediatè aliud quippiam ab infante differens: quia omnia corpora ex quatuor principiis seu elementis primordium traxerunt.

Atque hoc Naturæ lumen adeò clarum est ut à nemine, etiam scrupulosissimo, non minùs, quàm bis quatuor esse octo, negari possit.

Quùm itaque ad infallibilem Naturæ viam procedere, & nequicquam ex illa excedere jubeamur, luce meridiana clariùs est, materiam lapidis nullo modo in elementis quærendam, nec proinde

remotiores esse, quàm Mercurium & Sulphur, quod est semē, seu materia prima lapidi proxima, seu propinquissima: Unde clarum est, elementa nostra, non esse elementa vulgi: Nam ubi dicitur, lapis noster est ex quatuor elementis, hoc non est per intellectū literalē, quòd sit terra, nec quòd sit aqua, nec aer, nec ignis, sed solummodò est una natura, quæ continet in se de natura & proprietate elementorum.

Lapis ergò ipse, quanquam sit medicina universalis, eò quòd omnia corpora tam metallica, quàm humana in supremum sanitatis gradum collocat, non tamen propterea sequitur, ipsius materiam initialem etiam oportere esse universalem ex quatuor elementis desumendam: Sicut enim Natura ad generandum infantem non tendit retrocedere ad quatuor elementa, utpotè materiam omnium remotissimam, sed continuò ab ipso semine, tanquam materia infanti proxima appropinquare ad terminum infantis, ITA & ars nostra

non à quatuor elementis, sed ab ipso semine jam olim à principio per Naturam è sinu elementorum procreato incipit : quemadmodum pius Naturæ consultus Bernardus Comes Trevisanus, totò librò secundò, & mei nominis probus Michael Tractatu quartò rectissimè docent. Et hoc ipsum semen appellamus materiam secundam, respectu quatuor elementorum, quæ sunt omnium rerum materia prima. Vocamus quoque secundam, ratione spermatice corporis, è quo semen proximè venit: Plerunque tamen materiam primam, causa formæ proximè futuræ, seu inde nascendæ.

Ex præmissis ergò contra Naturæ viam, cursum atque ordinem, adeoq; omnium verorum philosophorum leges peccant, qui putant, aut aliis falsò intrudunt, materiam lapidis in quatuor elementis, omnium rerum materia remotissima quærendam esse, non considerantes, quod è quatuor elementis nulla à nobis materia, quæ sit ad generationem

nem

nem utilis, creari possit: SOLA Natura nobis omnia sigillatim, ex suo quodque semine, per species varias, formasque proprias ob oculos ponit, inque manus porrigit, adeoq; sufficienter à se creata, ut minimè sit opus, ullam unquam materiam initialem ad nostrum propositum aliunde quopiam præparare, ac arte conficere.

Materia igitur lapidis debet esse opus, quod Natura peperit, non ars; Potestas enim creandi materiam generativam è quatuor elementis in Deo est, & ei soli tribuitur: Nam aliàs ars nostra non esset naturalis, sed supernaturalis: quia sibi-ipsi conaretur fabricare materiam generativam, quod est impossibile, & uti jam aliquoties dixi, solius Dei proprium: Res divinæ enim, quùm sint supra Naturam, sunt etiam supra philosophiam; ac proinde huc non applicabiles.

Sufficiat ergò saltem juvari ac promoveri illud, quod est, & tamen arte nullâ factum. Nā sicut agricola granū, quod

ad sationem sit utile, creare nescit: ITA nobis materiam ad artem nostram utilem, facere per aliquod artificium, impossibile est; & si quis se id facere posse gloriatur, vanus est, & mendax: Natura hoc solummodò facit.

Falluntur ergò denuò, & cæco ducuntur errore, qui ingenia sua ad quatuor elementa convertunt, è quibus nemo nisi solus Deus per Naturam materiarum est Creator atque Porrector.

Quod igitur creatum est, creatore non indiget: Neque etiam patres nostri prædecessores de hujusmodi rerum subtilitatibus, quæ vel minimè, aut valde difficulter in effectum duci queunt, quicquam scivere: quia nil aliud considerarunt, ac sequuti sunt, quàm Naturæ simplicitatem, ejusque possibilitatem.

Propterea etiam ipse philosophorum pater Hermes Trismegistus in sua Tabula Smaragdina, quam nobis in perpetuum rei monumentum reliquit, nec
Tre-

Trevifanus ipse, nec frater Basilius Valentinus, neque Michael Sedinvogius ullam unquam fecerunt mentionem, quod materia lapidis debeat ex quatuor elementis desumi, sed illorum unanimi ore ac tenore perpetua sententia est, atque manet, materiam lapidis non remotiùs esse quærendam, quam in ipsis metallis oculis nostris perfectè obversantibus: Nam intentio nostræ mutationis est, incipere ubi Natura finivit, juxta Aphorismum: Naturæ finis, hominis est rei incipiendæ principium. Vel: Ubi Natura desinit, ibidem ars hominis incipit; nam illius ultima materia, hominis est prima.

Licet ergò interdum legatur: Convertite elementa unum in aliud, & invenies quod quæris; exinde tamen philosophorum sensus non est, quòd materia lapidis quæri debeat in istis elementis, quæ nempe omnia sublunaria fovant atque fœcundant, sed quia in omni composito, seu creato naturali, & sic per consequentiam in quovis metallo, qua-

quor elementa insunt, quorum semper unum aliud non minùs, quàm in ipso macrocosmo qualitate, adeoq; dignitate excedit, eorum mens & sententia est, ut in ipsa aqua nostra separemus secundum ipsissimam Naturam in minera, ignem à terra, hoc est subtile à spisso, purum ab impuro, donec tandem nil remaneat, quàm ignis omnium elementorum elementum supremum ac subtilissimum: quia sola siccitas, seu ignis, qui est spiritus subtilissimus, ac proinde penetrantissimus, tingit, & nil aliud: Nullum enim corpus penetrare potest aliud corpus, nisi prius factum sit spiritus.

Atque hæc est purgatio illa, & conversio elementorum, naturarum, seu complexionũ, de qua philosophi tam crebrò cantare solent. Quomodo autem illa ipsa elementorum separatio naturaliter fiat, hoc ipsum philosophi uti summum secretum, anxio semper ac sollicito silentio involutũ texerunt, eamque ob causam scrutatores artis ad

solam Naturam ablegarunt.

Ego quidem ad coniequendum illud
QVOMODO, si nescirem, Athenas profi-
cilcerer, nec ulla unquam negotia me
ab instituto tardarent. O quam liben-
ter huc posuissem apertò sermone illud
QVOMODO; sed propter illos, quorum
animus est, hac arte ad talia uti, quæ
Deus prohibet, & graviter punire mi-
natur, imprimitur ori meo sigillum,
donec CONGREDIAMUR. In-
terim redeamus ad propositum: ¶

Mirabor nunc, quibus fundamen-
tis illum possis dicere fœlicem, qui
materiam universalem ex elementis
habuerit, quùm tamen è superiori-
bus pateat omninò contrarium: Vel-
le enim ex quatuor elementis creare
materiam, non hominis, sed uti jam
aliquoties in anterioribus dixi, DEI
omnipotentis proprium est. Cona-
ri item materiam jam satis à Natura
creatam, in quatuor elementa re-
ducere, & sic elementis, quod priùs
ha-

habuerunt, reddere, elementorum est improprium: illa enim, quum sint ipsa rerum omnium principia, non accipiunt, sed dant alijs: ideoq; etiam necessario eorum est actio, non passio. Nequaquam etiam ars potest partes materiae nostrae connexas in generatione ita separare, quod simpliciter in elementa, quae fuerunt, transmutentur, quum prima natura unam qualitatem mutaverit in aliam.

Hinc etiam Natura in ordinaria rerum generatione non tendit regredi ad remota, sed, uti dixi, continuo à proprio semine, utpotè à materia rei nascentis proxima, appropinquare ad terminum.

Et si rectè consulueris pium Bernardum Trevisanum parte secunda, ubi nempe de quatuor elementis disputat, invenies te ab huiusmodi vanis laboribus avocari quàm probissimè.

Haud ergò usquequaque ex remota causa materiam tuam petas, sed unicè cogita, ut ex propinqua habeas materiā
pro-

proximam, nempe semen, cujus virtute sola fiunt omnia: Remotum enim appellatur, quod à causa ultrà, quàm satis est, remota petitur, quis planius loqui posset?

Sed objicis, materiam lapidis esse primum ac principale totius magisterij principium: unde porrò sic argumentaris: Si haberem veram materiam, haberem etiam verum laborandi modum.

Respondeo: Verum infers. quantum ad materiam, verum, quantum ad Praxin, incerta est tua assertio: Fieri enim potest, imò sæpè contingit, ut quis habeat materiam veram, at propterea non sequitur, cum statim etiam habere ipsam lapidis componendi processum, nisi item per Naturæ lumen prævideat viam, qua ulterius sit progrediendum.

Potuissem ostendisse locum, ubi pius Comes Trevisanus ipse in materia quidem debita laboravit, sed nihilominus erravit: Unde autem error ille extiterit, facile est conjicere, nempe quia
tunc

tunc temporis nondum habebat lumen seu cognitionem Naturæ : postquam autem illud habuit, tutus fuit ab omni errore, NEC POTUIT impostorū à Barbarino induci, ut aliam sequeretur viam.

Hinc ergo collige, si errari potest in materia debitā, quanto magis & tu prorsus incasum laborabis, quum materia tua sive ex elementis deducta, sive in elementa reducta, nullam omnino habeat cum metallis homogeneitatem, sed potius corrupta seu destructa maneat, quam ut ulli unquam tinctura inde fieri, aut sperari queat. Hinc canere triumphum ante victoriam videntur, qui gloriose concludentes dicunt: Ego materiā novi, manibus tractavi, oculisque proprijs vidi, Ergo & in ipsa lapidis philosophici Praxi errare non possum. Quod sanè est seipsum fallere multum: plus enim, crede mihi, ad choream requiritur, quam par calceorū. Sicuti ipse agnosces & fateberis, quū arcanū tibi revelavero ad ungulam.

Ha-

Haftenùs sustinuimus materiam lapidis philosophici ad tingenda metalla, non esse desumendam ex quatuor elementis, utpotè materia omnium rerum adhuc hyleali, ac proinde remotissima, sed ex ipsis metallicis coràm oculis nostris perfectis corporibus. Jam ad lydiū examinemus, An illa materia hylealis, quam tibi è quatuor elementis desumendam falsò persuaderi siveras, conveniat cum sententia, ubi sic scribis:

Lapis perfectus per se non tingit, nisi prius tingatur ipse: postquam verò ipse prius tinctus, sive fermentatus fuerit, vel aurò vel argentò vulgi, secundum quòd ejus conditio requirit, & sic ulterius preparatus fuerit, tunc in infinitum eum tingere posse, philosophi concedunt.

Respondeo: Equidem nunc tua mihi sententia placet: interim verò miror, ac quidem valdè, cur à tua materia hyleali ausis jam volare in campum metallorum? In principio enim
rejicis

rejicis metalla: quia tibi ex Amphitheatro non satis universalialunt, in fine verò admittis. Annon hoc est una manu dare, altera datum resumere? Annon hoc est affirmare & negare simul? Annon obsecro, hoc est duo contradietoria uni eidemque subjecto tribuere? Dic porro; Annon hoc est negare principium, & concedere finem? Qui verò negat principium, negat quoque finem: quia quicquid fini inest, ad principium ceu ad primam radicem est referendum: Principium enim & finis sunt relata, & relatorum uno negato, negatur & alterum: quia principium & finis habent mutuam dependentiam seu identitatis reciprocationem: Dependentiæ autem ratio necessario requirit materiæ homogeneitatem; alioquin dependens non esset dependens.

Nonne quoque aliud & aliud præsupponit alietatem essentiæ? Atqui elementa, quæ ex labili tuorum Doctorum fundamento statuis materiam lapidis universalem, sunt aliud, aliud etiam est
me.

metallum ; quod concedis in fine accipiendum. Ergò elementa & metallum præsupponunt alietatem essentia; & per consequens nulla est identitas seu homogeneitas inter elemēta & metallum; Unde porrò confectarium , materiam tuam ex quatuor elementis sophistica- tam, nullò modò commisceri posse cum metallis.

Quòd si fortè me non satis perciperes, considera Aphorismos sequentes, & apertè errorem tuum videre & agnosce- re poteris :

Nulla species est commiscibilis cum ea materia, quæ est alterius speciei. Natura explodit ac detestatur omnem materiae extraneitatem. Natura naturam separat, & sola sua natura lætatur. Natura non emendatur, non melioratur, non multiplicatur, adeoq; nec in alienas transmutatur naturas, nisi sua propria natura. Nil convenit rei, nisi quod propinquius est illi in sua natura.

Vides ergò nunc maximè, quòd omnis mixtio per minima, seu unio, requi-

rat materiæ homogeneitatem. At ubi hic materiæ homogeneitas? Nonne materia tua ex quatuor elementis sophisticanda, & metallum jam à Natura completum; habent inter se pugnantem naturam?

Hinc ergò nunquam gignetur id, quod est tuæ intentionis scopus, nempe lapis physicus ad tingenda metalla: quia opposita non dant unam eandemque conclusionem: quorum enim substantia, naturaque non est eadem, eorum actio quoque eadem esse nequit: quoniam separatio agentis, & patientis facit necessariò, ut non fiat actio & passio: Ergò nec generatio, juxta infallibilem Naturæ normam, quam *κατὰ φύσιν* sequi, nec ab illa ne latum unguiculum recedere jubemur.

Dic amabo te mihi, velle permiscere metallum cum illo, quod quæsitum est extra regnum minerale metallicum; Annon hoc sit materiam confundere? heterogenea commiscere?

Id fa-

Id sanè mihi haud secus videtur, quàm si quis conaretur permiscere aquam cum igne. Si verò nulla naturarum unio; unde igitur existet tinctura?

Profectò, qui versantur circa materiam è quatuor elementis extorquendam, & hujusmodi ineptias, non minùs à Naturæ legibus recedere videntur, quàm qui ex arbore hominem, ex homine Leonem, formicam, metallum, aut aliud quippiam alienius enasci putant!

In summa, velle facere metallum ex principio, quod non est metallum, idem mihi videtur, ac si quis faber aurarius conaretur sine igne, auro, vel argento fabricare vasa aurea vel argentea, aut agricola sine grano & semine sperare frumenta. Mi Christe, quàm turpe monstrum contra Naturæ ad-eoque omnium verorum philosophorum voluntatem, qui unò consensu, unaque concordia asserunt, à metallis esse incipiendum, à metallis item esse finiendum; Cujus rei manifestum

vide exemplum apud devotum illum fratrem Basilium Valentinum, quondam Benedictini ordinis monachum, ubi materiam ad artis principium sumendam apertissime, imò ac sincerissime monstrat; & hunc postea locum confer & considera cum ultima clave, & verum illum esse Aphorismum deprehendes: In qua materia est nostrum principium, in eadem quoque finis est, & vice versa. In quo quid incipitur, in eo quoque finitur. Nullum initium finitur, nisi in eo, in quo incipit.

Est igitur ab uno principium, medium, & finis. Nam sicut ab homine non nisi homo generatur, & à quovis alio animali ordinario, animale ejusdem speciei, sic ab auro, per industriam sagacis artificis, qui scit Naturam promoveri, generatur aurum; ab argento id ipsum; à cupro idem:

Quapropter ex metallis oriuntur tincturæ quævis in suo gradu: quia omnis tinctura procedit à suo simili. Hinc Aphorismi: A nullis rebus elici potest id,

id, quod in ipsis non existit. Omnis species in sua specie, & omne genus in suo genere, & omnis natura in sua natura naturaliter virtutis efficit augmentum, & affert fructum juxta naturam suam, & non in alia sibi contraria natura.

Omne individuum multiplicat formam suæ speciei, & non alterius. Natura in sua natura generat proles sibi similes. Natura ex similibus similia procreat. Omne simile profert non nisi suum simile. Omne genus ad suum genus appetibilem habet inclinationem, adeò ut usitatissimè sub specie certa coarctetur unumquodque, eamque excedere renuat. Et hocce Aphorismos omnes ac singulos confirmat præceptum Aristotelis in secundo libro de Anima, quod sic habet: Naturalissimum, & perfectissimum opus est, generare tale, quale ipsum est: ut planta plantam, Vacca Vaccam. Si ergò quæris medicinam metalli curantem, de metallis erit ejus origo, quùm species à suo genere tingatur.

Ita inquam, omne nostrum propositum rationi maximè naturali subjacet, nec potest aliter probari: quæ enim supra Naturæ leges sunt, non sunt ex Naturæ legibus judicanda.

Scribis quidem, Comitem Bernardum dicere, materiam lapidis in nullo metallo esse quærendam, at malè citasti locum: ibi enim nequaquam dicit in nullo metallo, sed dicit: Relinquite metalla sola. Respice locum, si aliter inveneris, habebis à me herbam! & in hoc quàm rectissimè, ac quidem secundum ipsissimas Naturæ leges, atque unanimem philosophorum consensum dicit: Sunt enim metalla minimè sola, sed eorum semper & ubique duo accipienda, quemadmodum ipse Bernardus alibi sæpè confirmat, cui planè consentit totus philosophorum cætus, quorum exempla huc recensere nimis foret longum.

Stat igitur immota sententia, quòd nulla res extranea, quæ non ex metallis composita seu orta, potens est, ipsa metalla

talla perficere, seu eorum transmutationem facere novam.

Ex hisce ergò nunc clarè vides, fucum latere sub verbo UNIVERSALIS; ac per illud nil aliud significari quàm solùm materiam metallorum universalem, nempe Mercurium frigidum & humidum crudum: quemadmodum enim elementa sunt $\epsilon\lambda\eta$, hoc est materia communis seu universalis ad omnia generabilia: Ita quoq; Mercurius est $\epsilon\lambda\eta$, hoc est materia communis seu universalis ad omnia metalla.

Quamvis autem corpora metallorum ex Mercurio procreentur, non tamen id de Mercurio vulgi, sed solùm de Mercurio philosophorum intelligi debet: Nam, si corpus auri ex solo Mercurio vulgi nasceretur, certè tanta esset auri, quanta aliorum metallorum copia; ac proinde eadem auri vilitas, cuius & aliorum inferiorum metallorum, quod absurdum est, & experientia, cui non est contradicendum, multò aliter docet.

I

✦

Non

Non ergò inquit, philosophus mei nominis, sunt audiendi, qui putant, Mercurium vulgi semen esse metallorum, & ita corpus locò seminis accipiunt, non considerantes, quòd nihil sine semine crescat, quòd & dictus vulgi Mercurius suum in se habeat semen seu ignem. Sed ad institutum, unde paulò longiùs recessisse videmur, quàm par est, redeamus:

Ambo Doctores suam in hac arte inscitiam fati produnt, quando nimirum metalla à principio artis nulla alia causa rejiciunt, quàm quia per Naturam particulariter ad metam suam sunt perducta: quid enim absurdiùs, quàm concludere: Homo ad maturam ætatem pervenit, Ergò ex illo ulterior propagatio fieri non potest. Vel: Granum tritici est maturum, completum, & perfectum, Ergò illud ulteriùs multiplicari non potest. O ridiculum! O errorem palpabilem! Unde nobis hæc nova concludendi forma? Nonne quodvis generabile post suam perfectionem producit suum
si.

simile ? Nonne quantò quid est in sua Natura perfectius , tantò aptius & fœcundius existit ad generandum? Nonne Natura ex homine generat hominem? Ex cane canem? Omne generans requirit esse perfectum in suo gradu , ad procreandum suæ naturæ fructum : Nam certè quicquid in perfecto non fuerit fœcunditatis , in imperfectiore quærendum non est. Quòd autem metallum sit corpus generans , ita probatur:

Omnis res habens semen , est corpus generans , ac proinde in suo semine multiplicari potest : quia omnis multiplicatio generativa fit in semine.

At Metallum habet semen , teste Natura , ac omnium philosophorum unanimi consensu : Nihil enim supra aut intra terram nascitur , quod non verè ac realiter suum in se habeat semen : siquidem res omnis sine semine imperfecta , imò mortua est , ratione compositi ex quatuor elementis.

Ergò metallum est corpus generans , & proinde porrò in suo semine multi-

plicari potest. Nec eô moveor, quod affers in contrarium: quod enim tu, & alij hujus artis ignari negare conamini, omnes veri philosophi affirmant: Nam etsi inania sint corpora metallorum, neque sibi similia in mineris terræ procreant, attamen Natura duce, arteque ministra sibi similia producere possunt. Et veluti dicimus, hominem esse causam efficientem alterius hominis, sic etiam aurum auri. Hinc pulchrè Augurellus:

*Hordea cui cordi demùm serit hordea, ne tu
Nunc aliunde pares auri primordia, in auro
Semina sunt auri, quamvis abstrusa recedat
Longius, & nobis multò quærenda labore.*

Ex quibus denuò manifestum est, metalla reale habere semen, ac proinde in tali suo semine multiplicari posse: ita namq; Sapientissimus rerum Creator statuit, quùm diceret: FOETIFICATE, ET AUGESCITE. Hanc benedictionis divinæ fœcunditatem non solum de humano genere propagando pronunciat, sed & de singularum rerum natura, tam
sub.

sublunarium, quàm subterraneorum, neque cur id negetur, ratio probabilis reddi potest.

Quam enim prærogativam in hoc mundo, inquit philosophus, res omnes præ metallis haberent? cur hæc sola per denegationem seminis immerito à summi Creatoris universali multiplicationis benedictione excludemus, quam sacræ literæ affirmant omnibus rebus creatis statim à condito mundo inditam & impertitam fuisse? Si verò semen habent, ecquis tam fatuus est, qui non credat, in suo semine illa posse multiplicari? Haftenus Sedin vogius.

Hinc quæris obiter, quum Natura ex aliis generatis producat semen, annon etiam id facere queat è metallis?

Respondeo: Et si omne metallum è sinu Naturæ prodierit, ex illo tamen Natura sola semen producere non potest, nec etiam meditatatur, nisi accedat industria hominis, qui tanquã hujus inferioris Naturæ cõstitutus princeps sua arte adjutrice & impellente semen è metallis

tallis prolificere, facile solo calore potest. Hinc ergò, quùm & arti materias ipsas Natura subministret, ipsaq; ars incumbat Naturæ, seseq; illæ juvent, sibi que quodammodo subserviant invicem, potest per artis peritiam adjuvante Natura fieri, quod nunquam fieret sponte Naturæ.

Scribis porrò sic: Si modò haberem illam rem, quam philosophi appellant suam aquam solventem, sine dubio facile tingere possem.

Respondeo: Quænam sit vera illa aqua solvens, satis individuè proditum est. Vis audire latius? Aqua nostra solvens est mineralis, animalis, & vegetabilis. Hinc triplex in nomine, una verò in essentia. Quod sit mineralis, nulla est dubitatio: quia non solum in hac arte, sed & in omni re ordinariè generativa, propinquiora semper eligenda sunt, propter faciliorem, citioremque sui generationem. Animalis est: quia in se habet animam suam mineralem; alioquin esset

esset res mortua, & sic ad propositum nostrum inepta. Quare sit vegetabilis, dixi in superioribus.

Habes ergo iterum atque iterum aquam solventem: quod autem somnias, illam statim habere potentiam tingendi, vanum est. Non sufficit habere foeminam, sed ultra hoc, ut fiat conceptio, requiritur mas: nec satis est, marem jungi foeminæ, sed ultra hoc, ut fiat prægnatio, requiritur semen. Et qui vellet asserere, mulierem absq; semine viri generare posse, philosophi non esset appellatione dignus: quia hoc ipso testaretur, se ignorare principia naturalia in seipso: qui autem ignorat principia, ad finem necessario non habet venire: Nam qui nescit, aut non credit hanc artem à Natura proficisci, & ad Naturam referri, is hujus artis principium & extremum nescit, ac proinde multis erroribus intricatur: quia extra Naturam nihil in hac arte aut inveniri, aut intelligi, aut tractari potest unquam. Verum ad rem:

Esto autem, haberes aquam solventem,

tem, quid deinceps? An fortè putas imperfectum posse perficere aliud imperfectum? minimè omnium. Physicum corpus non perficitur nisi à metaphysico: nullum enim debile subvenire potest alteri debili, nec opem ferre, quàm neutrum eorum sit dignius altero: quia par in parem non habet imperium.

Imò quanquam etiam haberes sulphur nostrum vivum, in quo jam est ipsa potentia, virtusque tingendi, haud tamen statim posses cum eo tingere: Si verò cum fermento suo priùs fuerit per sufficientem digestionem congelatum in lapidem, qui ob ingentem & exuberantem rubedinem esset lucidus niger in fractura, tunc te tingere posse in infinitum, nemo philosophorum negat.

Fatum igitur est, putare materiam nostrā non præparandam esse priùs, quā ullam ad tingendum efficaciam habere possit: Hoc ipsum docent quotquot sunt philosophi naturales in hac arte sublimati, scilicet præparationes esse necessa-

cēssarias: Est enim materia sine præparatione respectu lapidis , non nisi res mortua, non consistens in aliqua concordantia, quæ perfecta dici posset.

Præmissam tuam opinionem firmare conaris ita concludendo: Nullum enim est dubium, quin aqua solvens statim existat prompta ad tingendum, dum modò vulgariter fuerit à sordibus suis purgata.

Respondeo brevibus : Ex mala rerum intelligentia , mala nascitur conclusio , ac proinde error , quem tu certè hic committis enormiter, totaque via: Aliam enim purgationem habent viri sapientes, aliudque solvens. Aliud solvens inquam ; imò quod adhuc est principale caput , in quo consistit totum scire & secretum nostrum, ac totius mysterij nostri cardo versatur: quod sanè tibi perquàm libenter detegerem: at quia philosophi hoc ipsum hætenùs quàm sollicitè reticuerunt, ideoq; & ego in eo revelando hac vice non facile pro-

prodigus ero, sed illud reservabo in nostrum congressum.

Hinc porrò sic instas: Diu noctuq; de Mercurio cogito: Verùm, quia philosophi dicunt, Mercurius noster, non est Mercurius vulgi, magnum sanè injiciunt scrupulum de vero Mercurio: quare majorem in modum abs te scire contendo, quinam sit ille Mercurius in specie?

Respondeo: Quamvis me id hactenus satis lucidè præstitisse existimem, nihilominus tamen, ne tibi de me conquerendi maneat ansa, petitioni tuæ lubens parebo, sapiens me intelliget:

Mercurius noster, est res una, hoc est substantia per se differens ab omnibus elementis & elementatis, tam in materia, quàm in forma, tam in natura, quàm in virtute, non habens in se ullam elementorum contrarietatem, discordiam, aut repugnantiam, unde nec causam corruptionis; estque nedum elementorum elementum supremum, verùm etiam ultra illud quartum elementum,
ele-

elementum quintum, quod philosophi propterea vocant essentiam quintam, & hoc quidem ex ipso fonte Naturæ: quia sicut omnis forma substantialis descendit immediate à re propinqua quinta, ita similiter imperfecta metalla nusquam aliunde perficiuntur, quam ab eadem. Hinc etiam quinta essentia vocatur mater omnium aliarum formarum: quòd tanquam mater, quemlibet fœtum producit in actum specificum: Et hoc quidem facit tam supra, quam infra terram: Verissimum enim est, quòd superius non est, nisi ut istud, quod est inferius, & vice versa, id quod nascitur supra, nascitur ex eodem fonte sicut illud, quod infra in terræ visceribus.

Verùm, de hac quinta essentia dico alacriter, omnes à principio mundi philosophos tam modicum habuisse, ut vix credi possit: Quemadmodum enim semen ad generandum hominem aptum, res est ratione suorum corporum valde exigua, ita quoque semen nostrum solificum, res est respectu suorum

corporum quàm minutissima: Non tamen propterea terremur vel desperamus ab arte: Licet enim minimè habeat de materia, maximè tamen habet de forma & virtute; in eo scilicet, dum in projectione perfecti lapidis una particula ferè infinitas partes argenti vivi in aurum convertit, quemadmodum passim apud philosophos, & suprà in experimento Raymundi clarè videre licet.

Semen istud prædictum, seu quinta essentia sæpè appellatur lapis, & quidem rectè: quia jam in se tincturam naturaliter continet, & sic ipsa tinctura est, non quidem jam ipso actu, sed saltem potentialiter: propter hanc ipsam etiam rationem nuncupatur lapis noster primus: Verùm, quia per se motum non habet, nisi perficiatur arte & operatione, vocatur opus particulare: quia per se quidem persistit, sed tantùm particulariter, hoc est absque fructu & emolumento.

Ut ergò fiat opus nostrum universa-

se-

le, & sic de potentia ducatur in actum, semen illud auriferum proijciendum est in terram sibi congruentem; alias non generabit tincturam, quam in se proximè potentialiter continet: quia, ut in superioribus demonstravimus, unum per se nihil generare potest, sed cum alio sui simili, quod etiam ex seipso fuerit: Nam compositio rei, est origo & vita: nisi enim esset compositio, non produceretur res in esse, quemadmodum universa Philosophorum naturalium corona mecum faretur. Et hoc ipsum est, quod Platonem movit dicere: Sulphur nostrum est adeò spirituale, quod ipsum non permanet in curis Naturæ, nisi occupaveris ipsum cum corpore, de quo præparasti ab initio.

Quæris insuper, utrum quinta essentia nostra sit præparatu difficilis: Item; An per communem vel destillandi vel sublimandi viam acquiratur?

Respondeo: Talem essentiam facere, non pervenit ad artificem duræ

cervicis, sed est opus subtilissimi, sagacissimiq; ingenij simulatque patientissimi: Nam certè qui scit aquam ignem commutare, maximus est mirandorum artifex, & meritò philosophus in hoc opere divino appellatur: Hoc enim prævio, reliquus labor erit ludus puerorum: quia perficitur tantum per simplicem decoctionem in uno vase. Verum, inter centena millia hominum vix uni datum est vincere, hoc est suum optatum assequi: Est enim natura operantium plerunque ita comparata, ut quidem rem aliquam per strenuè aggrediantur, inque ea perdurent mensem unum atque alterum; at postea quum vident desiderium suum non illicò adimpleri, opus dimittunt, putantes esse falsum, atque ita rursus in pristinos errores, vel fortè peiores relabuntur: Unde philosophi rectè dixerunt: Nemo ad hujus divinæ artis complementum pertingit, nisi quem Deus ad id singulariter destinaverit.

Jam, ad alterum tuæ quæstionis mem-

membrum sic respondeo: Ex datis ergò vides, philosophos non loqui de illa quinta essentia, quam chymistæ vulgares extrahere solent per communem, destillationis vel sublimationis viam: Scito etenim illam quintam essentiam arti nostræ nihil conducere, nec aliquid ferre momenti: quia extrahunt de eo, in quo non est, nec ad requisita naturæ: sed de quinta essentia nostra, habente in se naturas & res omnes, quæ in totius Magisterij nostri medio & fine sufficiunt.

Sed cur ea sæpiùs repeto, quæ luce clariora sunt philosophis? Quinta essentia nostra, non est quinta essentia vulgi, nec sublimatio nostra, sublimatio vulgi, nec solvens nostrum, solvens vulgi, nec Mercurius noster, Mercurius vulgi, nec aurum nostrum, aurum vulgi, nec argentum nostrum, argentum vulgi: quinimò nec ulla operatio nostra, operatio vulgi, sed omnia nostra sunt merè philosophica, & à sensu vulgari distincta, quanquam suum principium fortiantur à Natura. Qui monitis meis

parere, aut fidem adhibere noluerit, experiatur arte chymica, quam si ignoraverit, addiscat priusquam experiatur: Nam si per communem artem destillatoriam vel sublimatoriam talia facere conabitur, oleum & operam perdet. Nemo pro suo commodo cogendus est, sed admonendus tantum, quod si contemnat, proprio, non admonentis damno fecerit.

Hinc in literis proximè ad me scriptis ponis questionem, Num tibi totus processus dari possit brevi quodam enigmate?

Respondeo: Imò posset, ac quidem multis, variisque modis: sed quia ænigmata sunt plerunque intellectu, perceptuque difficilia, ac proinde parum aut nihil profutura, nolo te eorum obscuritate multum discruciarī. Ne autem tibi videar hac in re planè defecisse, sequens ausculta:

Æthiopem mortuum, sanguine Leonis, ut vivat, urito; vivum, da deglutire Leoni: ut Duo fiant unum, genitura mirandæ.

Ecce

Ecce jam habes quod optas, nempe totam artem ex ordine, & absque ullo defectu, si intelligis, fortunatissimus es, sin minùs, SOLVE JURA, DOCEBO.

Scribis, te multas posse preparare aquas solventes.

Esto, sint aquæ solventes; minimè tamen ad nostram artem sunt utiles: Nam nulla materia ad nostrum propositum arte facienda est, sed nude accipienda, prout Natura nobis eam porrigit: Exemplò: Ad metendum messis tempore triticum, accipimus triticum jam à Natura creatum, cui nil addimus formę, materiæ, nec virtutis, nisi quod illud tanquam materiam nostram, præjacentem, primam seu initialem seramus in agrum, cætera committimus Naturæ, utpotè quæ habet proprium in seipsa motorem ad peragendum omnia ea, quę ad rei nascendæ maturitatem sunt necessaria. Quàm tu autem in claro hoc Naturæ Sole cali-

ges, ipse hic, & supra è dato speculo videre habes. Sequitur erroris tui alia probatio:

Omnes aquæ, ex quibus metalla non nascuntur, cum metallis nullam habent cognitionem radicalem; nec per consequens ea solvunt solutione vera naturali, neque permanent cum specie metallorum in materia & forma, sed simul cum metallis corrumpuntur ac destruntur: quando enim cum ijs metalla semel tantum, nedum pluries potius corrosa quam soluta sunt, ad solvenda alia metalla nil amplius valent; quia omnem aquæ fortis qualitatem amiserunt. Metalla item, quanto magis per aquas fortes ita corroduntur, tanto magis à metallica specie alienantur; & sic neutrum eorum permanet, sed ambo corrumpuntur. Nostra autem solutio non corrumpit seu destruit, sed requirit permanentiam simul solventis & soluti corporis: Certum enim est, nullam aquam vera naturali solutione speciem metallicam dissolvere, præter eam, quæ permanet

net cum eis in materia & forma, & quam ipsa metalla possunt rursum vera naturali congelatione congelare. At horum aquis fortibus nil omnino cōpetit.

Quis ergo tam inconsideratus esset, ut affirmaret metalla ex aquis fortibus nasci? Si igitur metalla ex iis non nascuntur, manifestum est, quòd aquæ fortes non sint Metallorum radix. Si autem non radix: Ergo nec vera eorum aqua solvens: quia Natura omne resolvit in eo, ex quo prius produxit, & vice versa omne componit ex eo, in quod naturaliter solvit.

Pater ergo denuò, aquas tuas fatitias ad hanc nostram artem planè esse inutiles, nulliusque valoris. Et si errorem tuum cupis videre tertio, en considera Naturam, & mox elucescet tibi veritas aphorismi, Natura se extraneæ seu alienæ rei commisceri nullo modo patitur.

Plures rationes adduci possent ad tuarum aquarum effusionem seu abjectionem, sed quia molesta repetitio te-

dium affert, ad alia me converto :

Asferis in sulphure vulgi latere tincturam ad album: nūm autem id possit esse verum, facile experieris in superioribus è speculo Naturæ, quò te brevitatis causa remitto. Sulphur illud, quod sæpè citatur à philosophis, non est sulphur vulgi, sed philosophorum, quod solum comparatione quadam dicitur sulphur, non autem re ipsa : Nam sulphur vulgi metallis est extraneum & contrarium.

Porro inquis, te posse ex auro extrahere sulphur & Mercurium, ita nempe: ut sulphur seorsim, & Mercurius itidem seorsim oculis conspici & manibus tangi possint.

Respondeo: Concedo, philosophorum sententia est, atque manet, ut metalla resolvantur in Sulphur & Mercurium, at non ut illa resolutio fiat particulatim, ita ut Sulphur & Mercurius separatim, veluti corpus quoddam, quod in sua tria principia vulgi, nempe in visibile sal, in visibile sulphur, & in visibilem Mercurium resolutum esset, oculis

oculis videri, aut manibus tangi possint, sed conjunctim: quia sulphur nostrum, ut rectè inquit Trevisanus, nequaquam est res remota, aut separata à substantia Mercurij, & è contrà: Ergò unum & idem sunt re & nomine, hoc est, Sulphur est Mercurius, & è converso Mercurius est Sulphur; & hoc ipsum sulphur nil aliud est, quàm purus ignis in Mercurio, ac proinde vera illa materia, quæ ad totum nostrum spagyrium complendum sufficit.

Scribis quoq̃, te tamen ex fratre Basilio Valentino intelligere, quòd metalla omninò sint resolvenda in tria principia, ut puta in Sal, Sulphur, & Mercurium, nempe ita ut quodlibet divisim conspiciatur.

Respondeo: Multa ad hoc respondere, planè est superfluum: in anterioribus enim abundè satis docuisse videmur, metalla esse quidem resolvenda, at nullo modò secundum suam formam metallicam destruenda: quamprimùm enim forma sua spoliata fuerint, arcanò pari-

pariter & viribus suis carere, necessum est. Et si ipsum Basilium rectè inspicias, videbis apertè ipsius mentem non esse, ut metalla resolvantur in tria illa principia; quæ vulgus laborantium existimat, sed in tria principia PHILOSOPHORUM, quæ nempe tria sunt nomine, re autem non nisi substantia una, seu res una. Et quò firmiùs hanc philosophi intentionem tibi approbemus, ut ejus veritati certitudinique meliùs assentias, Alphidium ausculta, quando sic inquit: Sal non est nisi ignis, nec ignis nisi sulphur, nec sulphur nisi argentum nostrum vivum, reductum in pretiosam substantiam cœlestem incorruptibilem, quam nos vocamus lapidem nostrum. Tuam quoque opinionem funditùs evertit Trevisanus per hanc legem: Opus nostrum non fit, nisi ex duabus materijs, non videntur, nec tanguntur, nec intrant plures, quàm duæ, nec in magisterij nostri principium, neque medium, neque finem. Item mei nominis philosophus quùm in suorum Tractatum epilogo

logo sic ait; Si in tertia materia operatus fueris, nihil efficies.

Alia probatio: Audisti quod Natura, & non ars porrigat materiam, cui, uti sæpius dixi, nil addimus formæ, materiæ, neque virtutis, imò non solum in hac arte, sed & in omni re nihil possumus, quàm materiam à Natura creatam juvare, & hoc non alio medio, quàm solo igne seu calore, eoque non violento.

Atqui hæc tua solutio in tria, vel quatuor principia sine magna ignis, aliarumque rerum heterogenearum ad veram artem non requisitarum violentia fieri non potest, quod omninò pugnat contra Naturam, quæ nil coactè, sed suaviter operatur; idque absque ullius unquam rei extraneæ admixtione. Quamobrem denuò planum est, solutionem tuam ad artem nostram nullius esse valoris.

Narras item, te aliquando vidisse pulverem rubrum, à quodam philosopho fidenter asserente, pulverem illum esse verum Mercurium philosophorum.

Respondeo: Mirum profectò cur hō-
minem hunc ausis appellare philoso-
phum, quū tamen ex ipsius asserzione
appareat, eum in lectione philosopho-
rum parū esse versatum, minū in Na-
turæ cognitione: Ut enim semen huma-
num non est res rubra in apparitione,
sed alba in specie lactis, sic Mercurius
philosophorum non est pulvis quidam
ruber, ut pleriq; putant, sed instar aquæ
liquor quidam albus in aspectu, impor-
tans tubificandi potentiam cum effe-
ctu. Hinc illa rubedo in Mercurio phi-
losophorum occulta, & non nisi mente,
ac imaginatione philosophi visa, tan-
dem ipso effectu manifestatur, secun-
dum dictum philosophi: Manifestum
occultatur, & occultum manifestatur.
Tantum de colore & forma Mercurij
philosophorum impræsentiarum dixis-
se sufficiat: Nunc animus & ordo me ju-
bent respondere ad QVÆSTIONES,
quas mihi proponis in modum sequen-
tem:

1 Quonam tempore magisterium sit inchoandum?

2 Quantum temporis ad totius magisterij complementum requiratur?

3 Quæ sit ubiq; materialiarum adinvicem proportio?

4 Quantum materia vasi immittendum?

5 Quot requirantur vasa, quæ eorum forma?

6 Qualis debeat esse ignis, ejusq; gradus?

7 An conspiciantur colores, qui precipui, quid singuli denotent?

8 Qui hanc artem perfecerit, quid præstare valeat?

9 Quando lapis existat medicina pro corpore humano, An sit medicina universalis quemadmodum philosophi loquuntur?

10 An lapis perfectus possit adhuc magis augeri in virtute activa, & non tingere absque tali prævia multiplicatione?

11 Quid multiplicatus, & fermentatus operetur?

12 Lapidem fermentare, quare appellatur opus trium dierum, num necesse sit eum fermentari?

13 Vtrum

13 *Vtrum lapis philosophicus sit pulvis,
quomodo appareat in aspectu?*

14. *Quomodo intelligendum sit hoc di-
ctum: spiritus corpus exsiccat, & à corpore ex-
siccatur?*

15 *Quare lapis dicatur corpus, & etiam
quandoque spiritus?*

Ad primam quæstionem sic respon-
deo: Dionysius Zacharius, qui fuit quàm
curiosissimus Naturæ sequutor, cœpit
laborare altera die paschatis: quia Na-
tura circa id temporis omnia quasi dor-
mientia in actum vegetiorem excitat:
Certum enim est, quòd omnia eò ferè
tempore suis quodque naturalibus desi-
deriis angi incipiant. Quèd si ergò om-
nia habes, quę necessaria sunt, facilè hūc
philosophum imitari poteris: quia nec
ratio sana disuadet, nec possibilitati
Naturæ contrarium est. Interim tamen
etiam inficias ire nolim, hoc opus non
omni tempore fieri posse: Superfluum
enim est observare aspectus, mala sive
bona tempora, diem aut horam, hujus
vel alterius planetæ statum prosperum,

aut infœlicem, quæ nec juvare possunt in hac arte naturali, nocere-vè multò minùs. Si verum alioqui procesum, aut possibilem habeas, operare quùm libuerit; modò non ex teipso, vel tuis operationib. & intellectu sit aliquis defectus, planetæ, sydera-vè cœlestia tibi non efficient in hoc opere: quia nec à cœlo toto, nec à peculiari aliquo astro procreatur, sed causam suam generantem habet à materia proxima, in qua est suus proprius vigor vegetans: Videmus enim Naturam generare hominem omni tempore absque consideratione corporum, figurarum, & imaginum cœlestium. Quamobrem iterùm dico si in hoc magisterio omnia requisita rectè concurrant, introducetur forma, secundum meritum materiæ, absque consideratione in hoc aliqua.

Hinc ergò non rectè faciunt, qui in suis scriptis docent, lapidem philosophicum fieri non posse, nisi in certa ac peculiari aliqua planetarum conjunctione: Nam hœc pactò non solùm nul-

L lum

lum faciunt fructum, verum etiam rebus ipsis, quæ aliàs (incipientibus) satis obscuræ sunt, majorem inducunt caliginem. Sed multi multa docent, quæ ipsi ignorant, nec in actum ducere queunt, & plerunq; qui ab aliis sunt seducti, errorem, quò infecti sunt, non sibi servant, sed alios etiam secum seducere student, dum libros in lucem emittere non verentur, quum tamen nihil minùs, quàm hanc philosophiam intelligant. Præstaret autem calamum cohibere, quàm ita sermonem suum ad proximi damnum formare; est enim enormiter delinquere contra præceptum secundæ tabulæ, quod vult ut diligamus proximum sicut nos ipsos, non autem inani sermone illudamus: Nam qui nemini vult, aut potest prodesse, nemini etiam debet obesse.

Ad secundam quæstionem: philosophi inquirunt, nonaginta dierum & noctium spatiò compleri opus ad rubrum, post veram dealbationem nostram, quod verum est, modò cautè regatur

tur ignis. Quùm ergò tēpus perfectionis totius lapidis sit ad minimum annus unus, quemadmodum omnes philosophi fatētur apertè, facilè est calculare, quantum temporis postuletur ad opus dealbationis, nimirum 275. dies, vel circiter. Trevisanus in sua parabola superaddidit dies septem: quia in hoc opere non potest assignari tempus determinatum ortui metaphysicæ primogenituræ nisi secundum philosophi ingeniosam praxeôs dispositionem.

NB. In priori editione pag 64. lin. 18. numer. 280. debet esse 90. Error extitit propter tūm temporis tumultuariam inter alia negotia descriptionem.

Ad tertiam quæstionem: Debita proportio servanda est: Nam si nimiū feminis proiciatur in agrum, suffocabitur, ut non possit sequi fructus: si minùs, lolium ejus locò succrescet. Proinde quantum unius & alterius sit accipiendum docebo, ne ob ejus proportionis ignorantia totū destruatur opus. Sumatur itaq; pars una terre ad tres aque partes, vel septem aeris ad duas ignis, & nō errabitur, quin imò ad optatum finem opus perducetur

hac proportionē , modò reliqua ritè moderentur. Quamvis autem proportio aquæ ad unam partem terræ debeat esse tripla , vel ad aeris septem venire duo ignis, nisi tamen in prima operatione scias proportionare naturam generativam ad quantitatem Lunæ decrescens, nihil omninò efficies.

Potest tamen etiam sumi pars una feminis ad duas terræ partes , vel tres feminis ad quatuor terræ , puta in lapidis decoctione.

Ad quartam quæstionem : Si ultra duas uncias vasi immiseris , frustra laborabis.

Ad quintam quæstionem: Vasculum unum sufficit, si ritè applicetur: Verùm abbreviationis seu melioris commoditatis gratia binis , vel etiam pluribus uti licet. Formam vasis ad opus dealbationis revelabo coràm.

Vitrulum ad opus decoctionis representat formam ovi. Ad multiplicationem forma potest esse eadem.

Ad sextam quæstionem: Inter philosophos

sophos varia quidem solet esse ignis structura, sed illa varietas tendit ad unum eundemque effectum: Nihil enim refert, siue pullus ab ovo calore gallinæ fovente edatur, siue aliō calore consimili, modò fiat secundum Naturæ requisitum. Mihi autem magis arridet ignis in hac arte solaris: hic enim omnia fœcundat, elementaris verò sterilitate implet: Nam ignis elementaris habet potentiam activam ad corrumpendum, non ad generandum. Unde Geber: Solus calor solaris, est complexionem bonam generans. Huic subscribit Paracelsus in Paragrano Medicorum per hæc verba: In hoc igne firmamentali, qui est sol, coquuntur arcana. Jam habes ignem, sequuntur gradus.

Gradus ignis in prima operatione est quidem unus continuus & materiam circundans, interim tamen ità regendus atque moderandus ne fugiens prius avolet, quàm ipsum persequens: Nam præcipuus error in operis nostri praxi, est accelerata vel festinata decoctio:

L 3 quia

quia parit privationem unionum, conjunctionum seu mixtionum per minima, ac proinde laborum nullitatem.

Gradus in secunda mutatur, nempe in primo introitu est humano calori similis. Hic gradus durat usque ad nigredinem, & quousque illa rursus evanescat, & in albedinem convertatur. Nigredo durat fortè 40. dies, plus vel minus, nempe secundum studium operantis, & regimen fortunæ.

Postquam igitur materiam suô vase concluderis, ponatur in calorem naturalem, ut externus internum non superet, alioquin nulla subsequetur conjunctio, mixtio per minima, matrimonium, seu unio: nam calor nimius dispergit, aduritque materiam, ut nihil ex ea generetur. Continuato calore hōc levissimō sensim consumetur prædicta nigredo & paulatim successivè in albedinē abibit.

Albedine quadam apparente, augeatur ignis gradatim successivè usque ad perfectam lapidis exsiccationem. Desiccatio verò compositio, iterum fortificatur

catur ignis, donec lapis perfectissimè rubeat & regali veste induatur ab igne: Deinde continuatur quoùsque præsuperabundanti rubedine fiat lucidus niger. Atque hoc est venenum nostrum tingens, Salamandra jubilans, & lapis noster perfectus, absolutus & completus. Hic color non ampliùs mutatur, sed manet stabilis, immutabilis atque æternus, licet etiam ignis augeatur quàm intensissime: quia lapis ad summum suæ decoctionis gradum pervenit.

Ad septimam quæstionem: Durante ultima compositi digestionem in lapidem, multi conspiciuntur colores, quorum tamen non nisi tres præcipuos artis periti notarunt. Nigrum, Album, Rubrum.

Summa nigredo, nota est veræ solutionis aquæ nostræ in ignem, & sic prænuntia fœlicis succesus totius operis: Quòd si verò iste color intra 40. dies vel circiter, non apparuerit, signū est infallibile, anteriores labores non esse requisitè peractos; ac proinde opus reiterandum;

dum: nam qui errat in opere experiundo, eget reiteratione, secundo, tertio, vel quarto, vel toties quousque ad illud, quod appetit, attingat.

Summa albedo, est certissimæ generationis index. Hanc albedinem appellamus Solem album, Lunam plenam, argentum album, terram albam fructuosam, lapidem album, &c: quia si ab opere desistere vellemus, possemus mutare quævis imperfecta metalla in purum argentum; Verum si hoc faceremus, dimidia saltem totius regni parte potiremur: quapropter ob tantulum tempus quod restat ad summam rubedinem, progrediendum est ulterius, quò possumus omnia inferiora metalla transmutare in aurum, & sic voti nostri compotes fieri plenariè.

Hæc nata Regina sic mundum alloquitur: Sū Regina laude præ ceteris dignissima, viribus virtutibusq; refertissima, quæ Venerem, Martem, Jovem, Saturnum atq; Mercurium in Lunam constantissimam transformo; & nedum id,
ve-

verum etiam languentes homines à variis infirmitatibus & morbis libero, ut puta ab omnibus febribus, caduco, lepra, podagra, venereo, nec non aliis mineralibus corruptionibus,

Hic denuò, ô fili, admonendus es, ne te auri sacra fames, & rabies, & habendi insatiabile desiderium occupet: quemadmodum enim paucò contētum esse, SAPIENTIS verus est scopus, ita multis opibus velle profluere & superbire, INSIPIENTIS est finis.

Hæc autem scientia, quum sit donum Dei, datur tantum FILIIS SAPIENTIÆ & bonæ voluntatis, qui nempe eam non quærunt ad male agendum, AUT ULLI MORTALIUM NOCENDUM, sed ut exinde discant Creatorem suum tantò ardentius colere, ejus potentiam admirari, pauperes levare, languidos recreare, atque ipsimet hoc munere cum gratiarum actione frui.

Quorum autem propositum saltem est ambas manus in sacco auri habere, suaviter vivere, aliis dominari, affectare

tyrannidem, orthodoxæ fidei addictos persequi, pesfundare, extirpare, multa-que alia id genus malorum exercere, procul ab hac arte fugiant; nam in ruinam est illis & perditionem; probis verò, pijsque viris ad salutem à DEO posita: quia talis est voluntas DEI, ut pij piium consequantur opus, quod quærunt, & perfecti perficiant illud, cui fuerint intenti. Malæ voluntatis hominibus autem, qui nempe omnium facinorum genera patrare non exhorrescunt, nihil nisi malum, quod seminaverint, metere datur: imò per sæpè bonum eorum semen in infœlix lolium, propter ferentis malitiam, convertitur: Plerunque etiam tales è vita evocantur antequam hoc divinum Naturæ Mysterium intelligant, aut si fortè ad ejus finem pervenerint, tamen bonis illius non ipsi, sed alij fruuntur, juxta proverbium: perdix fovet ova, eaque sæpè non excludit.

Fac igitur ut talis evadas, quale tuum esse vis, quod quæsieris opus, & precare

care Deum ex intimo cordis tui centro,
ut velit tibi dare mentem verè philoso-
phicam, hoc est constantem in omni
PIETATE, TIMORE, & SILENTIO. Per-
gamus:

Aucto postmodum igne, ut supra dictū
est, regia mulier in regem potentissimum
evadit, albedine sensim in flavum croce-
um-ve colorē terminante, ac deinceps
in rubicundissimū rubini splendorem.

Summa rubedo hæc, indicium est igneæ
naturæ lapidis; hoc enim colore medici-
na tanquam cælestis effecta est, atq; per-
fecta, quæ tamen multiplicari potest per
proprium suum sanguinem, perque su-
um internum & occultum ignem in-
manifestum adductum.

Hæc perfecta medicina est totius for-
titudinis fortitudo fortis: quia vincit o-
mnem rem subtilem, omnemq; solidam
penetrat: Sed de hac lapidis multiplica-
tione infrà suo loco.

Jam natus est Rex orientalis, impe-
rans omnibus totius mūdi principibus,
quos etiam alloquitur his verbis: Ego
na-

naturæ sulphur, & Rex omnium potentissimus invincibile possideo regnum, quô Lunam, Venerem, Martem, Jovem, Saturnum, atque Mercurium vulgi in optimum aurum Hungaricô melius transformans, confirmo stabilioque adversus omnium examinum tormenta; quicumq; me fuerit adeptus, omnia mecum possidet; Nam parem in hoc mundo non habeo; quoniam non solùm corpora metallica, verùm etiam humana in supremum sanitatis gradum colloco, uti mox è sequentibus audies:

Ad octavam quæstionem: Qui hanc habet artem, illi non solùm infinita vis & copia auri & argenti ad largiendum suppetit, sed potest etiam curare morbos, quos cæteri curare minimè possunt, paucisq; diebus præstare id, quod alij longô tempore nullô modô assequuntur: ex quacunq; causa morbus sit, modò non sit hæreditarius aut fatalis, ut fusiùs dicetur in sequentibus; quod hanc artem meritò non odiosam, sed præ cæteris omnibus gratam & acceptam facere omnibus deberet. Ad

Ad nonam quæstionem: Ante multiplicationem & fermentationem est MEDICINA UNIVERSALIS ad perfanandum omnes morbos, quos incurabiles hætenus existimavit vulgus Medicorum, ut sunt podagra, hydropisis, lepra, caducus, atq; reliquos omnes, nec est sentiendum ullum esse vel tam diuturnum, vel tam periculosum morbum, quem hæc medicina depellere nequeat, nempe quatenus Deus illum ægrotum hominem resanari voluerit: Multi enim sunt morbi fatales & immedicabiles, nec manum medicam, nec curam ullam admittētes: Hi summo ac omnipotenti medico Jhesu Christo commendandi sunt, qui eos aut suo tempore curabit, aut sibi reservabit usque ad mortem patientis; qui verò in corpore humano generantur à causis naturalibus, quales sunt plerique medicis rationalibus ad curandum propositi; hi inquam, si medicina una aliqua pretiosissima mitigari, tolli, & curari possunt, certè hæc universalis dici merebitur: Si enim

au-

aurum potabile, cujus antè alibi mentionem fecimus, tanta est efficacia & viribus in medendo corpore humano, quàm tamen à suo corpore separatum non sit, sed adhuc in se contineat spiritum simul ac corpus auri, eò quòd aurum saltem solvitur in substantiam melleam, quæ cum alijs liquoribus misceri, & vnà cum illis intra corpus bibi potest, certè multò præstantior, potentior & efficacior medicina existet lapis philosophicus, quàm sit res non modò ab omni corporalitate soluta, sed etiam in spiritum omnium subtilissimum, purissimum, ac proinde penetrantissimum perducta: quippe omnis spiritus suo corpore multò operosior est & efficacior.

Quàm igitur hic spiritus noster, corpus solis quod semel induit, ab omnibus temporum corruptionibus tueatur, atque hoc etiam pariter cum eo ab omni ignis violentia defendat, quemadmodum ipsa experientia, & philosophi naturales omnes, qui de spiritibus metallorum scripsere, testantur, quid obstabit,

stabit, quin idem ille spiritus à suo corpore liber, corpus humanum ab omnibus corruptionibus, morbis, & accidentibus quibuscunque tutum reddat, & tanquam balsamus perpetuus vitam longam & sanam æquè atq; nostris olim primis parentibus conferat? siquidē quò sublimior, subtilior, incorruptibilior atque perfectior quæq; medicina fuerit, eò perfectiùs etiam curat in suo genere.

Verùm obijciat aliquis instando: Si igitur lapis philosophicus est medicina universalis, poterit homo, quotiescunq; in morbum ceciderit, resanari, & sic deinceps reddi immortalis. Ad quod dicendum ut priùs, nempe si morbus est à causis naturalibus in corpore humano generatus, potest, Deo volente, vita hominis benè prolongari, at non fieri immortalis: Contra vim mortis enim nullum est in rerum natura remedium: quia mori semel, statutum est cunctis hominibus; idque propter peccatum: Interim tamen hic lapis philosophicus est medicina inæstimabilis

bilis & miraculum ineffabile: quia restituit hominem confestim in supremum sanitatis gradum, inque eo conservatusque ad prædestinatum à Deo terminum mortis.

Quoniam ergò lapis noster est medicina tam impreciabilis, æquum est etiam ut ejus usum paucis adjungamus: in hunc modum: Hujus medicamenti dosis vel pondus administrationis tam exiguum esse debet, ut vix atomum referat, in vino, vel aliò cordiali liquore: Nam si vel tantilla major quantitas adhibita sit quàm par est, nimium operatur cœlestis virtus in eo delitescens. Ad illustrandam memoriam, vitamq; longam conservandam sumitur intra corpus singulis mensibus, aut novilunijs. Pergamus:

Ad decimam quæstionem: lapis perfectus potest multiplicari in suo proprio semine quoties volueris, & quò sæpiùs, eò magis augetur ipsius virtus activa: quia omnis spiritus est multiplicabilis in infinitum: Potest tamen etiam tingere absque hac multiplicatione finali.

Ad

Ad undecimam quæstionem: Lapis multiplicatus ac fermentatus tingit & convertit omnia imperfecta metalla, nempe plumbum, stannum, argentum, cuprum, ferrum, nec non argentum vivum vulgi in aurum perfectissimum, quod in omni probatione, malleatione, lapide lydio, cineritio, cœmento, ac monetarum cussione æquè bonum, pretiosum atque nobile est, quàm quod è terre mineris eruitur. Verùm hic notandum occurrit: Si contingat operantem tincturæ nimium asumpsisse, hunc errorem additione poterit imperfecti metalli corrigere; sin verò subjecti nimium, quò tincturæ vires debiliores effectæ sint, vitium hoc cineritio facile, vel cœmentationibus, aut per crudum antimonium tollitur.

Ad duodecimam quæstionem: Lapidem perfectum fermentare, appellatur opus triū dierum: quia in tali temporis spatio completur. Hoc autem opus inter præcedentia opera primaria seu capitalia non pertinet, eò quòd non

constat ex principiis necessarijs : Possunt enim metalla imperfecta in aurum transmutari , etiamsi hæc fermentatio finalis non præceslerit, quemadmodum è superioribus patet per experimentum Raymundi Lullij : Quamvis enim ibidem pars aliqua lapidis convertat Mercurium vulgi in merum pulverem , ac postea pars de hoc pulvere convertat alium Mercurium vulgi in pulverem , & iterum pars hujus pulveris convertat adhuc alium Mercurium vulgi in pulverem, potest tamen toties iteratio de illo novo pulvere super alium Mercurium vulgi projici , donec tandem non amplius convertatur in pulverem , sed maneat corpus conversum in aurum perfectum: Lapis enim ipse in nullum alium finem antea sic multiplicatur, quam ut sit in virtute activa multus, quemadmodum omnes philosophi una mente testantur. Quamobrem perspicuum est, quòd lapidem perfectum fermentare, non sit quidem opus necessarium, verum ut nimia ejus fortitudo , spiritualitas seu ignei-

igneitas paululum reprimatur seu restinguatur, & sic eò citius Mercurium vulgi, aliave imperfecta metalla in corpus auri convertat, fermentare eum licet: quemadmodum enim multiplicatio tincturam acuit, ita hæc fermentatio è contrà nimiam ejus acuitatem retundit.

Ad decimam tertiam quæstionem: Lapis perfectus non est pulvis quidam, aut liquor, ut imperitum vulgus philosophantium opinatur, sed est lapis durus, ponderosus, friabilis, & in aspectu sublucidus sicut optimum antimonij vitrum, & ob ingentem rubedinem, quam in se habet, repræsentat colorem subnigrum in fractura: Tunditur in pulverem, qui postea vel oleo, vel aliò quòvis suavi liquore misceri, & pixidulæ includi potest, ne quid pereat.

Ad decimam quartam quæstionem: Quia spiritus Mercurij cum sui fermenti corpore coquitur, quoùsque omnis humiditas exsicceetur in perfe-

Etum lapidem, patet resolutio dicti : Spiritus corpus exsiccat, & à corpore exsiccat.

Ad decimam quintam quæstionem: Corpus appellatur, ratione suæ soliditatis, duritiei, seu palpabilitatis. Spiritus, causa suæ spiritualis ingressionis: quia tanquam spiritus imperfectorum metallorum muros tingendo penetrat.

Ad singula sequentia in tuis literis, si responderem, totum sanè Mysterium intelligeres, imò plusquàm notum haberes: Verùm tot sudoribus parta mea studia non sic absque prævia alia conditione revelo, nec adeo ingratum te fore puto, ut hoc cupias: Non enim sic Dij bona sua mihi vendidere: Totus incanui antequam tanti secreti scientiam è lumine Naturæ & philosophorum libris eruere potuerim, quod absque magnis sumptibus, uti facile habes judicare, fieri non potuit: impossibile namq; est, indigentem philosophari, & sic rerum naturas perscrutari.

Quamobrem ne ægrè feras, si peti-
tio

tionem tuam recusavero: id enim facere cogor; ac quidem ex eo fundamento: quia hoc Magisterium requirit integrum philosophum, qui nempe nullis alijs turbetur negotijs, sed sit omnibus curis solutus, ut huic magisterio absque ulla remora unicè vacare, eique omnem suam operam navare possit, ac prætereà etiam habeat media, unde rem ad finem perducatur.

Quùm autem tu quotidie alijs negotijs distinearis, ac ne vix tantùm temporis habeas, ut ab ijs respirare, nedum huic operi in ipsa persona adesse queas, quomodo illud perficies? An fortè putas committendum amanuensi, vel ut vocant, laboranti? Absit. Hac via nihil à me consequeris; pretiosius enim est arcanum, quàm ut extra philosophum ulli credatur homini. Ad hæc etiam, quùm ipse non habeas, unde hanc artem de potentia deducas in actum, quid proderit tibi modò cognita? Ergò potiùs ab hac philosophia planè abstineres, tibi sua fore essem, quàm ut mecum pari mœnore premare.

Porro in literis nuperrimè ad me scriptis, ponis inter alia, hæc verba:

Haftenus ex multis ac diversis Responsionibus ad meas literas quàm humanissimè redditis perspicuè animadverto atque video, te in hac magna philosophia summè à Deo illuminatum; & qui id fateri nollet, eum vel sanè quàm invidum, & malignum, vel imperitum vel stupidum esse oporteret: Peto itaque pro illa amicitia, quam literarum conjunctione inter nos peperit, si fructus illos penitus cognoscere non liceat propter impedimenta, quæ ipse jam demùm in me sentio, de odore saltem mecum placeat discursum continuare:

Respondeo: Quicquid scio, soli Deo, non mihi, neque meis laboribus acceptum fero: Ille enim solus omnium bonorum autor est atque dispensator. Quid verò, & quàm fideliter haftenus ad tuas responderim, judicent ingenui & æqui rerum æstimatores. Nihil respondi ostentationis doctrinæ causa: non enim ipse mea laudo, nec gloriam affecto: Gloria rectè facta sponte sequitur. Sed quicquid feci, feci ex mera animi

mi mei sinceritate, ut te ab errorũ labyrintho deducere, ac simul etiã aliis quibuscunq; ad hoc Mysterium diligenter quærendum, ansam præbere fortissimã.

De Discursu continuando, quod petis, non video, quòd illud possit quicquam utilitatis importare, propter causas tibi notas: in primis etiam, quia votũ feci, quòd per modum discursus mortaliũ nemo, quisquis ille sit, a modò plus ex me eliciet, quàm hoc publico Scripto factum est. Quòd autem attinet REVELATIONEM ipsam, de hoc filij SAPIENTIÆ habent meam finalem DECLARATIONEM in frontispicio hujus Tractatus, juxta quam animi sui propositum dirigere poterunt.

De sumptibus verò adhuc dicendum restat: *Scribis, H. K. in suo Amphitheatro disertè asserere, totam artem ultra triginta thaleros imperiales non requirere.*

Respondeo: Hic cogor cum Martiale dicere: Omnis Cæsareo cedat labor Amphitheatro! Miror me herculè, qua fronte id possit disertè asserere, quum tamen è firmisimis causis hætenus allegatis

evidentissimum sit, eum hanc artem nequaquam calluisse, ac proinde non intellexisse, quid philosophi per tale vile pretium significarint. Profectò, si res non pluris constaret, difficultates praxeis, & impedimenta artis facilè evincerem. Campanam audivit doctor H.K. sed nescivit in quo pago. Lege quæso per attentam considerationem integrum locum apud pium Trevisanum, qui ex Gebro sic incipit: Expedit, ut artifex pecuniam suam custodiat &c; & mox è verborum energia rationi tue atque intellectui clarè patebit, quòd non ità vili pretio, ut vulgus philosophantium putat, ad complementum magistrij perveniatur, & sic rosa sine spinis, aut mel sine apum ictu legatur: In eadem quoque energia loquitur Mundus in Turba: Sunt, inquit, quidam investigatores, qui, licet inveniant applicationes, nolunt tamen labores sustinere: quia simul & sumptus fiunt. Unde satis clarescit, triginta thaleros nullò modò sufficere ad primum principium artis:

Quis

Quis enim, obsecro, post tantæ artis rectam scientiam adeò miser relinquitur, qui ob tale vile pretium impediatur, quò minùs & finem persequatur?

Licet ergò philosophi interdum scribant, vili pretiò hanc artem perfici posse, scias tamen hoc saltem fieri ad seducendum indignos, quemadmodum verè monet Zeunon in Turba, quando sic inquit: Sapientes, quùm in hac arte dixerunt, quod Natura est vilis, & parvò venditur, fecere vulgus errare. Hactenus ille. Interim tamen etiam non mentiuntur: Est enim natura, hoc est semen, re vera res vilis respectu corporis, è quo venit, & simul etiam pretiosa respectu finis illius. Unde porrò idem Zeunon, Dixerunt etiam naturam suam naturis omnibus esse pretiosiore, & etiam hoc dictò multos fefellerunt, & tamen verum dixerunt. Item Rosinus: Venenum hoc est valde magni pretij. Hæc illi.

Hinc ergò plusquàm clarum est, per triginta thaleros, aut simile vile pretium nil aliud nobis innui, quàm saltem va-

lorem Mercurij philosophorum: nam antequam ille è ventre Magnesiæ, vbi delitescit & abstrusus lateret, rectè eliciatur, ac postea in virtute activa, prout spiritus hujus conditio postulat, multiplicetur, alia, quàm bonus ille Doctor ad sonum literæ intellexit, requiruntur. Atque hic locus fuit doctori K. labyrinthus inextricabilis: quòd si verò filium Thesei sequutus fuisset, fortasse facile se extricatum vidisset, ac proinde philosophorum sensum hac in parte longè alium fuisse, quàm nuda syllaba sonat, deprehendisset. Verùm non omnibus contingit adire Corinthū. Imò inter omniū literatissimos vix è millies millibus unus reperitur, qui hanc artem etiam legens intelligat: quia est verè donū Dei, quod illi tantūm assequuntur, qui sibi faciunt propositū pium erga Deum & homines.

Hucusq; Doctorum H. K. ac J. W. D. assertiones sub lapide meo habui, & inveni in illis multūm æris, argenti minimum, auri nihil, imò plus quàm nihil. De ipsorum præstantia in medicina non

loquor, hoc tantū affirmare possum, illorum scripta & opiniones de lapide philosophico ad transmutanda metalla esse meras jactationes ac illusiones fatuorū.

Quamobrem, si sapias, & cupis in nostra philosophia proficere, suadeo fideliter, veris incumbe philosophis, & missos fac hujusmodi Logo-Dædalos ac fratres hyleales unā cū suis catholicis. Si sitis, noli ex quibusvis lacunis bibere, sed accede ad limpidos fontes. Si non vis in foveam cadere, sequere ductorem & dictatorem oculatum, cæci viam monstrare non possunt. Adverte, quā piē fraternitas Rosæ crucis circa suę Confessionis finem te à falsorū alchymistarum, & imprimis ab hujus Amphitheatrilectione dehortetur. Perpende item speculum meum, quod eum in finē tibi præscripti, & securus eris ab omni seductione. Verū ad impetrandā hanc scientiā tria tibi imprimis necessaria sunt: Pia ad Deum precatio, attenta philosophorum lectio, & assidua Naturę meditatio. Pietatem AD OMNIA esse utilem, nemo, nisi

nisi planè atheos negat. Attentam lectionem requiri, pater per experientiam & philosophos: quicumque enim in legendis philosophorum libris defes extiterit, in præparandis etiam rebus promptus esse non poterit: Nam studium secundum doctores amovet ignorantiam, & reducit humanum intellectum ad veram scientiam cujuslibet. Si ne assidua Naturæ meditatione nihil in hac arte profici posse, aut certi quid effici, clarius est, quàm ut latiori probatione sit opus. De tua ruditate in hac philosophia ne conquerare. Ego quoque fateor ingenuè, me ante per paucos abhinc annos rerum satis imperitum fuisse, sed differunt olim & nunc: frustrà enim nati essemus, nisi indies meliora inveniremus; præcipuè quùm nihil tam difficile sit, quin quærendo investigari possit. Probatos itaque philosophorum libros attente legendo, ac summa cum sagacitate advertendo ubi maximè concordarent, atque interim assidue considerando Naturam, ejusque possibilitatem,

tem, tandem ad naturalissimæ hujus philosophiæ intelligentiam perveni. Absit tamen ut mihi quicquam arrogem, solus Deus Mysteriorum intellectum referat, ad eum omnia refero: Ex uno enim illo fonte omnis mea scientia manat; cui etiam soli pro speciali hoc munere sempiternas gratitudinis laudes decanto, oroque latius, ut, quum in desideratum portum per suam gratiam appulero, hanc beneficentiam semper in amore & timore suo, sine fastu, astu & abusu ita regere valeam, ut omnia ad sui æterni nominis gloriam, animæ meæ salutem, & proximi egeni subsidium vergant. AMEN.

Habes ergo nunc, quæ ad tuas literas de lapide philosophico dicenda & respondenda esse duxi. Ex quibus inter cætera vides, quod multa sint impedimenta, quibus impediuntur artifices, quò minùs verum hujus artis finem adipiscantur. Hic quærit lapidem in una sola re, ille non laborat in materia debita, nec recenter è mineris fossa, ille non
ad

ad insequutionem Naturæ, ille opus dimittit ubi maximè esset incipiendum & pergendum, alterum decipit obstinax opinio de materia lapidis è quatuor elementis deducenda, aliū reductionis metallorum in quatuor elementa, alium in tria principia, alium solutionis metallorum in totum. Alius quærit lapidem inter miracula divina, alius in Nicromatiā, alium seducit vana persuasio vilis pretij, impedit alium paupertas, aliū post multos sumptus desperatio, & sic quisq; suo propriō ducitur errore: & si omnia impedimenta speciatim huc recensere velim, infinitus essem, sed oculi sapientum vident omnia. O quàm multi sunt hujus artis inquisitores, quibus si contingeret tale habere Scriptum, quàm sese gratos præberent mihi! quàmq; illud tanquam thesaurum incomparabilē custodirent, ne in malevolorum seu indignorum manus pervenire unquam posset! Et crede firmiter, te nunquam habiturum meliorem viam, cui insistas, quàm quæ tibi hic demonstrata est: omnia enim apertè di-

xi, nulla sum usus periphrasi, nec etiam scripsi Recepta, quibus sumptuum, temporis atque laborū tuorum facere posses jacturam, neque sub figurarum nebulis, aut fabularum involucris, sed proprie loquutus sum, & tantum simpliciter philosophando dixi quod res est, nec volo aliter mea Scripta intelligi, quā ex meis verbis percipi potest. Multos philosophorum aphorismos, multasq; leges in medium adduxi, quę huic arti sunt proprię & peculiare. Qualis debeat esse vera materia ad principium, item ad medium, & finem operis, planum feci. Theorian & Praxin, quantum fas fuit, satis & plus quā hactenū ab ullo philosophorum factum est, manifestavi, & sic omnia quęcunque ad totius hujus philosophiæ revelationem spectant, non aliter, quā probum ac bonę conscientię virum decet, aperui, & si secū fecissem, peccassem contra dilectionem proximi. Potuissem quidem, ut alij, totam artē figuratē tractasse, idque artificiō quā cautissimo,

ac prudentissimo, ne intelligeretur nisi à consummato hujus artis philosopho, verum, quia ex tali obscuritate nullus profectus expectandus est, eò labore supersedere volui. Id verò ausim affirmare, quòd plus ex hoc meo Scripto, quàm ex omnibus parabolis proficies, modò te præbeas lectorem attentum: quicquid scripsi, scripsi intelligenter, nec tamen quicquam dixi, quod non sit manifesta philosophorum autoritate confirmatum, quamvis non semper cujusque philosophi nomen apposuerim. Hoc etiam asseverare possum, non esse scrupulum in tota hac arte, quem hic meus Tractatus sapienter inquirenti eximere non possit. Dispice, sed dispice rectè, & comperies manifestè me tibi veritatem dicere, & non aliò spectare, quàm ut te, uti dixi, ex errorum labyrintho in rectam deducerem viam, ac omnem à te amoverem caliginem. Quòd si igitur vel non intelligis, vel non credis veritati, ne mihi, sed tibi-ipsi culpam imputa, & crede firmiter, Deum tibi

hoc

hoc secretum EX DIVINA SUA PRÆSCIENTIA NOLLE REVELARE. Hanc igitur tibi rursùm commendo cautelam, quòd si ad arcanum hoc pervenire voveris, pœnitentiam age: fac tibi erga Deum atque hominem pium propositum: mane in timore Dei: totis medullis cordis tui, castaque mente orationes ad eum funde: Omne enim donum bonum & perfectum à Deo, imperfectum verò à diabolo: probatos philosophorum libros diligenter lege, & hoc meũ Scriptum cum illis conjunge: adverte subtiliter harmoniam, & ubi cum Natura, ejusque possibilitate conveniant. Et quùm tandem ad plenam hujus divinæ philosophiæ intelligentiam, & operis complementum perveneris, tuique voti compos factus fueris, cave ne sis causa impietatis, sed philosophicò more OMNES INDIGNOS ab hac arte exclude, & in summa, sis gnarus & prudens omnium impendentium malorum, ne veniat super te maledictio.

Scripsi paulò prolixius quàm proposue-

N

sue.

fueram, sed quid tum? id feci docendi causa; in explicanda philosophia non expavenda est ulla copia, nisi quæ inani verborum fluxu redundat. Quum etiam veritas simplicissimo delectetur sermone, & plerunque sub verborum elegantia lateat mendacium, oratione non eleganti, sed humili, & ad docendum, ut spero, apta, sum usus: Non desiderat Cicero loquutionis ornatum in philosopho, sed ut rebus & doctrinæ satisfaciat. Ignosce itaque stylo, &, non quis dicat, sed quid dicatur, ATTENDE: Nam omnino sapientis est, non quid quisque dicat, sed quàm rectè dicat, animadvertere, ubi enim res spectatur, non verba, nec persona, neq; vestes penduntur.

Denique quum tibi notiùs sit, quàm ut longa explicatione indigeas, ingratitude vitiorum omnium esse crimen deterrimum, non multum hortabor te ad gratitudinem: quia sine dubio ipse gratus eris erga præceptorem, à quo, post DEUM, HABES OMNIA.

DEUS

DEUS, Pater Domini nostri Jesu Christi, te suô sanctô Spiritu regat, & inflectat voluntatem tuam ad veram, seriam, & perpetuam pietatem erga se, & cunctos indifferenter homines in Christo baptizatos, propter Filium suum Dominum nostrum Ihesum Christum. Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt OMNIA: Cui cum Patre & Spiritu Sancto sit laus, honor & gloria in omnem indefinentem æternitatem

AMEN.

ADMONITIO AD FILIUM SAPIENTIÆ.

Scripsi quidem hanc philosophiam clariùs quàm antea videri licuit, aut legi, secretum verò ipsum reitui, & mihi in abstractis revelandum reservavi. Quamobrem si quis fortè sibi persuaderet, se jam omnia facile absq; ulteriori mea revelatione inventurum, incertò sanè nititur eventu, & spem quam habet, fortuna præceteris valde ambigua committit: Non enim cuivis inquirenti, imò vix è centum millibus uni homini contingit, hanc artem propriâ suâ indagatione è libris elicere, sed pleriq; eam possident per secretam alicujus fidelis amici traditionem. Ad ardua quæque, quàm summò labore, nullus est aditus: contrà verò, potest illustratus verò lumine Natura plus docere unicâ tantùm horâ, quàm assiduus & improbus labor totius ævi hominis. Vide igitur ne proprio tuo genio plus adscripseris quàm assequi valet: Nam certè si OCCASIONEM hanc tibi oblatam ipse præsumptuosus neglexeris, postmodum TARDE NIMIS CVPIES, juxta illud:

*Rem tibi quam nôsti aptam, dimittere noli,
Fronte capillata, post est occasio calva.*

SIMPLICITAS DEO CHARA.

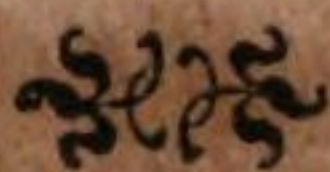
FINIS.

UT CANDIDUM, SIC VERUM DE FRATRIBUS ROSEÆ CRUCIS
 iudicium, SIMULATQUE QUÆSTIONIS
 HUIUS SOLUTIO, AN QVIS illæsa sua
 conscientia, & gloria Dei intacta,
 se in illorum fraternitatem
 tutò dedere possit?

AUTORE

MICHAELE POTIER, CIVE DORT-
 MONTANÔ, IN WESTPHALIA.

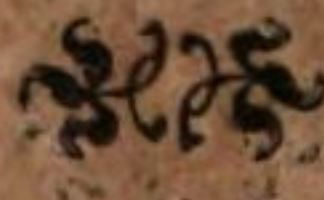
Salomon in Proverbiis
 cap. 18. vers. 13.

*Qui prius respondet, quàm audiat, stultum
 se esse demonstrat, & confusione dignum.*

Salomon in Proverbiis
cap. 15. vers. 14.

*Cor sapientis querit doctrinam: & os stul-
torum pascitur imperitiâ.*

Ago

Ago tibi gratias pro Fama & Confessione fraternitatis Roseę Crucis, librum non sine magna admiratione, animique stupore perlegi, simulque etiam in sinu gavitus sum, nempe quum viderem nobis tam improvise, tamque incomparabilia bona offerri.

Scribis eosdem fratres multos habere invidos, ac subinde certior fieri cupis, quidnam ego de illis judicem aut sentiam: item, An quis illas a sua conscientia, & gloria Dei intacta, se in illorum collegium securè dedere possit?

Respondeo: Multa delitescunt nobis, quæ Patribus antiquis erant familiarissima, non secus ac plurima in abditis Naturæ recondita sunt, quæ vulgus philosophantium fieri posse non credit. Exempli gratia:

Si quis verus Naturæ scrutator diceret, se posse facere tonitru, quod sonum edit quemadmodum tonitru in aere, ac etiam deorsum ferit veluti natura fulminis, huic inexpertus rerum Naturæ physicus mox responderet, talia esse in rerum Natura planè

impossibilia, & non nisi per diaboli præstigias fieri. Talia nempe feruntur judicia de illis, qui Naturæ secreta perscrutantur. Verum ut incredulo inculcetur fides, ende conficiendo tonitru isto vivum processum:

Accipe auri optimi per antimonium purgati, quantum libuerit, partem unam, aquæ regis partes quatuor vel plures (si non habes aquam regis, accipe libram semis aquæ fortis communis, solve in illa unciam unam salis armoniaci, vel quantum solvere potest in parvo calore: ita habebis aquam regis) solve aurum in ista aqua, soluto affunde olei tartari optimi guttas decem, & videbis illico bullire sine igne: affunde denuò de isto oleo guttas decem vel duodecim; atque ita perge donec non amplius strideat, sine residere per noctem, deinde effunde vel abjice aquam, & materiam in fundo relictam ad aerem benè exsiccata. Cave ab igne: quàm primùm enim calorem ignis sentit, concipit sponte flammam cum magno periculo tui & a-

stan.

stantium: nam sonum edit adeò horribilem & præacutum, ut prærepentino terrore periculum esset de vita.

De hac materia exsiccata accipe globulum saltem ad magnitudinem unius pollicis, accende carbone vivò, & artificialis tonitruui videbis effectum. Operatio hujus materie contraria est operationi pulveris tormentarij: ut enim hic vim suam per superiora ascendendo exercit, ita hæc materia è contrà per inferiora saltem deorsum juxta naturam fulminis ex aere jacti, operatur. Aliquot scrupuli super laminam ferream satis crassam carbone accensi, illam penetrando perforant Hinc fiat calculus, utrum etiam hoc artificiali fulmine *τὰ πλοῖα καταποντίζει* possint? Plura non dicam, saltem quòd hoc tonitru fiat multis modis, quibus omnis civitas & exercitus terretur ad modum artificis Gedeonis, qui lagunculis fractis & lampadibus igne saliente cum fragore & coruscatione ineffabili Medianitarum destruxit exercitum cum trecentis hominibus.

N

5

Hoc

Hoc exemplum in presentia sufficiat, quamvis multa alia miranda proponi possent in medium, non quidem ad comparationem istius sapientiæ, quæ Deus benignè decorare voluit fratres Rosæ Crucis, (illa enim sapientia hisce humilibus exemplis, imò omnibus huius mundi thesauris longè est anteferenda) sed tantum ad probationem occultorum, quibus vulgus philosophantium contradicit, non putans aliud in rerum natura fore, præter id, quod ei sub sensu cadit: quum tamen unicuique rei sua virtus insit, & cælestis influentia, etiam in minimo vermiculo, quæ virtus tamen externis oculis minimè videri potest, sed ejus effectus tantum. Videmus attractionem ferri factam à Magnete, vim verò magneticam in ipso lapide latentem videre non possumus: quia spiritus est, & sub sensum non cadit, sic de aliis: Nam in omnibus alijs corporibus latere abditas virtutes juxta magis & minus, quis, nisi mente captus, ibit inficias? Quid aurum sit, non

non est quod explicemus, quum pueris etiam notissimum existat: Verum actiones atque virtutes ejus, pauci reperiuntur, qui intelligant, præter eos qui cognoverunt Naturam.

Posunt itaque fratribus Rosæ Crucis invidere multi, similes esse paucissimi. Causa autem, quare hi fratres multos habeant invidos, facile patet, nempe quia à vulgari captu & intelligentia loquuntur planè remota: hoc est, quia sentiunt & dicunt, quæ longè sunt ab imperitorum hominum intelligentia sensuq; disjuncta. Hinc enim vulgo fiunt suspecti, ac si ea saltem animo jactandi scripserint, in effectum verò ne minimum quidem eorum, quæ promittunt, præstare valeant. At hi exhibilatores, si rem paulò attentius, & æquiori judicio considerarent, viderent rem se habere longè aliter: minimè enim scripserunt hanc suam Famam & Confessionem ad discutendum temporis tædium, ut mundum scilicet

cet

cet inani quodam figmento illuderent, aut sui ipsius laudem venarentur, sed illorum finis ac scopus præcipuus est, vera Dei miraculorum propagatio, ut nempe exinde cognoscatur Dei omnipotentia, veritas, justitia, & clementia. Hoc inquam fine & consilio hanc suam Famam & Confessionem publicarunt.

Deo itaque optimo ter maximo meritò gratiæ sunt agendæ, quòd hòc ultimò languescens mundi seculò simul cum luce verbi miraculorum accendit lumen, excitatis uiris excellentibus, qui & ingenij magnitudine & judicij libertate artes pristino nitore, observato legitimo ordine, sese restituturos, tam benignè pollicentur.

Quid n. turpius, quid foedius, quid ab homine (imprimis literato) alienius esse potest, quàm sic ferarum & brutorum animalium more se vire in eos, à quibus non solum non sumus offensi, verum etiam qui nobis ex animo benefacere quarunt? Illis latronum more insidias meditari, qui nobis cupiunt esse tantæ comitatis,

tatis , tantæque beneficentiæ ? Imò etiam à quibus nobis tam inopinatorum , tamque incomparabilium bonorum fit oblatio ? Oblatam autem benevolentiam abnegare , & sic manibus pedibusque à se repellere , quid aliud est , quàm propriæ suæ fælicitati invidere , & sibi ipsi non benè velle ?

O Viri docti , & fratres in Christo , cessate obsecro impedire illos , qui sapientiam & artes veterum nostrorum patrum peccatis nostris amissas in lucem revocare , & restaurare parati sunt , ut Deus in sapientia sua tantò magis exaltetur & prædicetur. Intentionem bonam vestris inimiciis opprimere desinite , sapientiam ultrò vobis oblatam apprehendite , ne fortè Deus propter tantorum suorum magnalium contemptum irascatur. Secreta Naturæ diligite , atque inquirere discite.

Quid enim publicè privatimque utilius , quàm mortalitati nostræ , quantum quidem licet , subvenire ? Morbos ,
aliaq;

aliaque corporis incommoda arcere
atque depellere ? Langventem pro-
ximum atque jacentem restituere ? Pau-
pertate nulla premi, suaque copia pau-
perum inopiam sublevare ? Quid ju-
cundius, quàm ea noscere atque ocu-
lis cernere, manuque tractare, quæ
procul à sensu & cognitione nostra
peccatum posuit ? quàm in ipsam pe-
nitus absconditam Naturam descen-
dere ?

Nonne beatiùs foret, veram illam sa-
pientiam, verasque opiniones assequi
posse, quàm sic in tantis rerum cogno-
scendarum tenebris versari ? Nonne
laudabiliùs esset, ea quærere, quæ vul-
gus philosophantium cōtemnit, quàm
sic per inscitiae vitium damnare, quæ
aditum ad vitæ beatitudinem mon-
strant ?

O hominum ingratitude ! ô socor-
dia ! ô imprudentia, quò tandem cæci-
tatis devenies ! Sed quid fannas & Sa-
tyras persequor ? Fælicitate nescit uti
stultus. Maneant ergò salebrofi isti
homi-

homines in sua tabescentia perpetuò,
sentiantque de hisce fratribus Roseæ
Crucis quid velint. Ego profectò pro
mea persona firmiter credo, quòd o-
mnia, quæcunque in sua Fama & Con-
fessione scribunt, non sint somnia, aut
figmenta quædam, neque Scriptum
aliquod fucosum, sed veritas ipsissima.

Nam, si DEO olim placuit primæ-
vum nostrum parentem Adamum tan-
ta illuminare sapientia, ut unumquod-
que creatum suò propriò, genuinò at-
que convenienti nomine appellare
posset, Salomonem, ut sciret præterita,
futura, cogitationes hominum, imò
& quæcunque fuerunt abscondita &
improvisa, Eliseū, ut sciret indicare Re-
gi Israel omnia verba, quæcunque lo-
quutus fuerat Rex Syriæ in cubiculo
suo, Apostolos, ut facerent miracula:
Quidni ergò DEVS, cujus brachium nō
est decurtatum, & hisce ultimis mun-
di temporibus posset excitare homi-
nes, per quos similiter potentiam,
veritatem, justitiam & clementiam
suam

suam quàm ad conversionem incredulorum, tùm ad glorificationem sui æterni nominis ostenderet?

Nonne æternus Deus promittit Spiritum sapientiæ omnibus eum verè invocantibus, juxta virtutem verbi: PETITE & ACCIPIETIS, PULSATE & APERIETUR VOBIS, QUÆRITE & INVENIETIS, at regnum Dei primũ, & cætera adjicientur vobis? Exempli gratia: Annon Salomon dixit, INVOCAVI, ET VENIT IN ME SPIRITVS SAPIENTIÆ. Anne Jhesus Christus ipse dicit, Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non dubitaveritis, non solùm hoc de ficu facietis, sed & si monti huic dixeritis, amove, & jactate in mare, FIET? Nunquid iterùm duplicatò inquit, AMEN, AMEN dico vobis: qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, atque etiam his majora faciet? Certè quicumque hisce claris dictis scripturæ summa cum reverentia non ceslerit, impius est in Spiritum sanctum: quoniam non credit verbo ex ipso ore Dei prolato.

Qui

Qui ergò Cabalam & Magiam Christianò homine artes indignas, fugiendas, minimèq; colendas esse clamitant; & omnia, quæ ipsi non intelligunt, aut ingenio suò capere non valent, superstitiona, diabolicaque esse contendunt, ij & Picum Mirandulanum, & Reuchlinum, & Petrum Galatium, plurimosq; alios quàm superiorum temporum, tum nostri seculi homines doctissimos, Christianos, virosque bonos audiant; qui de hisce artibus magis sobriè, candideq; judicarunt.

Non sum adeò vel rudis, vel impius, ut eas artes probare velim, quæ in abusum diaboli præstigiis execrabilem abierunt: nec de inepta, vana, falsaq; literarum, qua sophistæ gloriantur, sed de veterum Cabala sancta, pura, divinaq; naturalium, divinarumque rerum investigatrice loquor, per quam olim Rabini quidam judæorum, & Christum Dei filium & Deum unum in tribus personis agnoverunt; & eam Magiam intelligo, qua illi, qui ex stella Christum Judæorum

O

rum

rum Regem in Oriente agnoscentes, claruerunt: Ego enim me Christianum esse profiteor, itaque sciens, volensque nullius errores defendere & stabilire cupio: Verbum nullum, quod sacrosanctæ Prophetiæ & Apostolicæ Scripture, vel Ecclesiæ Christianæ adversum sit, affirmo, sed quicquid verbo Dei, & cœlesti doctrinæ Christi repugnat, damno, rejicio, detestor, abominor, averlor, & alacriter in hoc persistens concludo:

*Non mihi frater erit, cui non Ecclesia Mater,
Non pater est dominus, non placet una fides,
Abjice dogma malum, sit spiritus unus, & una
Mensque fidesq̃, bonus sic mihi Frater eris.*

Sed profectò quoties ego Famam & Confessionem fratrum Rosæ Crucis lego, relego, eaque, qua decet pietate & candore, æstimo, video expressè, primò:

1. Quòd fratres Rosæ Crucis orthodoxæ religioni ex asse sint addicti.

2. Quòd utantur iisdem Sacramentis, quæ Christus ipse instituit, nempe baptismò & cœna Dominica, cum om-
nibus

nibus phrasibus ac ceremonijs primitivæ ecclesiæ renovatæ.

3 Quòd Cæsarem agnoscant & venerentur summum suum, & Christianorum caput in politia. Qui autem agnoscunt & venerantur Cæsarem, certè illi quoque agnoscunt & venerantur Electores, Principes & Status Imperij: quia hæc sunt subordinatè dependentia. Subordinatè autem dependentia sunt respectus unius ad alterum, cum relatione seu respectu ordinis posteriorum ad prius. Quam borem manifestum est, quòd fratrum Rosæ Crucis intentio non sit, instigare subditos contra legitimum suum Magistratum, & ita movere seditiones in Imperio; imprimis verò, quia homines non semel tantùm, sed aliquoties, ac quidem quàm diligentissimè hortantur ad sacrorum Bibliorum lectionem, quæ re vera non docent, neque excitant, aut inflammant plebem adversus Magistratum, sed prohibent seditiones.

4 Quòd bonæ causæ clandestinas

promittant assistentias, nempe quantum Deus illis permittet. Quod item certum est indicium veræ pietatis: Male enim causæ patrocinari, & assistere, impiorum est.

5 Quod proximum diligere studeant sicut semetipsos, in eo videlicet, dum benevolentiam suam ultrò offerunt omnibus, qui rerum cognoscendarum amore ac desiderio tenentur. Quod denuò certum symbolum est verorum discipulorum Christi, & fructus bonæ arboris.

6 Quòd non ad hæreses quasdam aut traditiones humanas, sed ad solam Scripturam Propheticam & Apostolicam hortentur atque moneant quàm instantissimè. Quod itidem omni falsitatis atque seductionis apparentia caret: Christus enim ipse PRÆCIPIT, ut scrutemur Scripturas, quia illæ sunt, quæ testimonium perhibent de Deo, omnesque sapientiæ thesauros continent.

7 Quòd per talem admonitionem homines ad solam pietatem, beateq; viv-

ven-

vendum in hac vita impellant.

8 Quòd opera pietatis in pauperes sese facturos, & ægrotos (quos nimirum DEUS voluerit) resanatu- ros promittant.

9 Quòd artes liberales à falso repurgare, & pristino splendore restituere polliceantur.

10. Quòd à lectione & conversatione falsorum alchymistarum dehortentur, ac subinde promittant catalogum verorum librorum de Metamorphosi metallorum, atque interim ejusdem philosophiæ inquisitoribus consulant, ut non accedant ad praxin, nisi priùs habuerint NATURÆ COGNITIONEM. Quod est cavere proximum à damno, ac proinde exemplum charitatis.

11 Quòd Mysteriorum atque The- saurorum suorum communicationem non sibi, sed solius Dei providentiæ adscribant. Quod est dare soli Deo gloriam.

In summa, omnia illorum verba video plena sapientiæ, pietatis, atque virtutis,

tutis. Cur ergò malè de illis judicem, aut
sentiam, causam habeo nullam. Pater
ergò nunc vltro, quòd quivis homo
Christianus illæsa sua conscientia, &
gloria Dei intacta in horum fratrum
Rosæ Crucis collegium intrare secure
possit.

Et sanè ad tuendam venerandissimo-
rum horum fratrum observantiam, ani-
mus meus purus est, erit
& manebit.
Vale.

Salomon in Proverbiis
cap. 16. vers. 16.

*Posside Sapientiam, quia aurò melior est, &
acquire prudentiam, quia preciosior est argentò.*

FINIS

Potier, Michael

Philosophia pura

Francofurtum 1619

Alch. 222#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10252932-2

VD17 39:116563C